

komunitator

ČASOPIS **FMR-MEDIA** • letnik 5. • št. 24 • februar 2005

RŽS prodal še zadnje živo srebro

Telekomova kabelska TV Idriji končno odprla okno v svet

Strateška konferenca koncerna Kolektor Group

Idrijčan iz oči v oči s cunamijem

Banka za vse ljudi in za vse čase!

Ponudba za občane:

- Hitri kredit do 1.000.000,00 SIT z odplačilno dobo do 3 let brez plačila stroškov odobritve (odplačevanje preko trajnega naloga)
- Gotovinski potrošniški z odplačilno dobo do 7 let
- Tolarski stanovanjski krediti za komitente in nekomitente z odplačilno dobo do 25 let; možna poraba v gotovini
- Stanovanjski krediti z valutno klavzulo za komitente in nekomitente z odplačilno dobo:
 - do 25 let (obrestna mera vezana na Euribor),
 - do 20 let (obrestna mera vezana na Libor CHF); možna poraba v gotovini
- ugodne obrestne mere (fiksne ali spremenljive) za vezane tolarske in devizne depozite
- rentno varčevanje za financiranje študija otrok ali vnukov ter za varno starost
- posedovanje pri nakupu točk vzajemnih skladov, delnic in obveznic
- **NOVO!!!** - Moneta – nakupujemo s telefonom v roki

Ponudba za zasebnike in gospodarske družbe:

- **NOVO!!!** – Poslovna Moneta – nakupujemo s telefonom v roki
- poslovne kartice Maestro, Activa, Eurocard/MasterCard in Visa
- posebna ponudba dolgoročnih kreditov v sodelovanju z Občino Idrija in Cerkljo na Gori ter CEB banko
- ugodni kratkoročni krediti za financiranje tekočega poslovanja znižana tarifa deviznega poslovanja s tujino

Pri nas ste vedno dobrodošli!

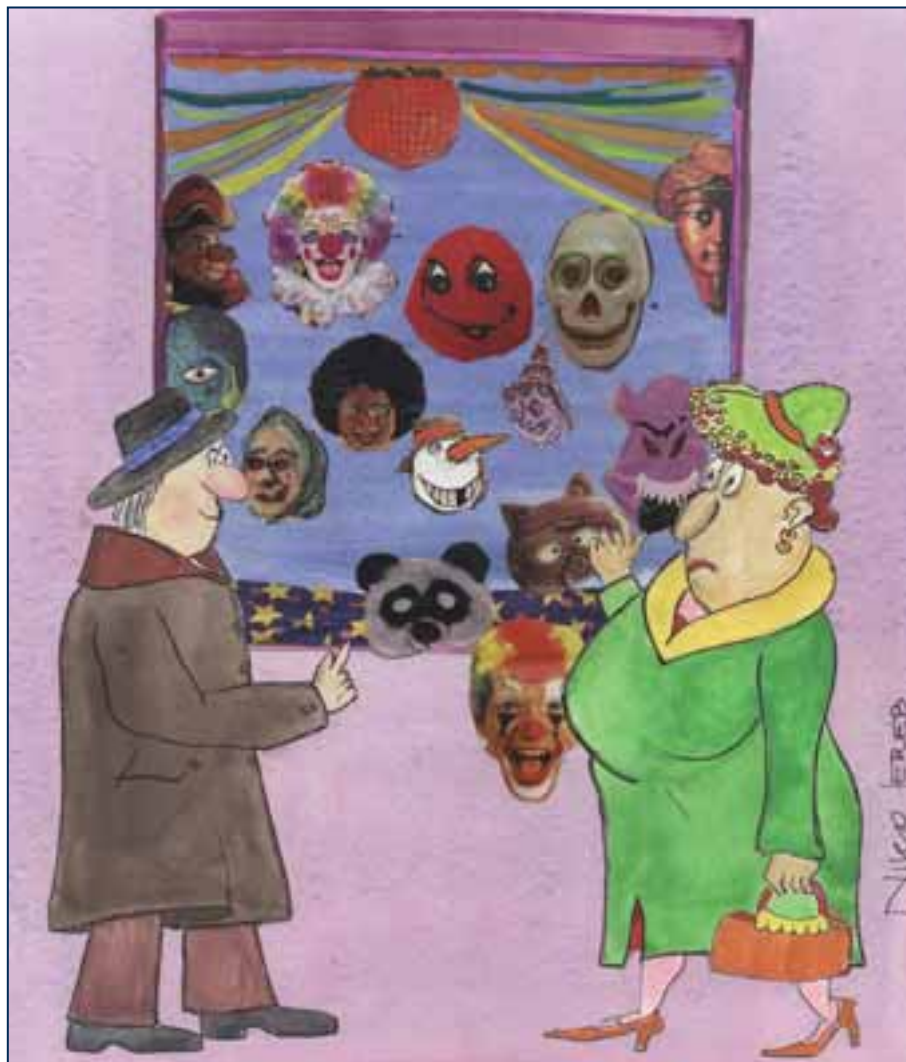
Področje Nova Gorica
Podružnica Idrija

vsebina

- 4 rudarstvo**
- Rudnik živega srebra prodal še zadnje količine te kovine
- 6 mediji**
- Telekomova kabelska TV Idriji končno odprla okno v svet
- 15 gospodarstvo**
- Strateška konferenca koncerna Kolektor Group
 - Inovativni način izdelave komutatorjev za avtomobilске zaganjalnike
- 28 obletnica**
- 250 let od ustanovitve lekarniške službe v Idriji
- 32 naravne katastrofe**
- Idriječan iz oči v oči s cunamiem
- 36 lovstvo**
- Predstavitve novega zakona o divjadi in lovstvu
- 38 razvedrilo**
- Nagradna križanka
- 39 saj bi bilo lahko tudi res**
- Tujca se zanima za nakup nepremičnine na našem območju

» Tudi jaz si moram kupiti pustno masko!«

»Da, draga. Ampak zdi se mi, da je ti sploh ne potrebuješ!«

Izdaja: FMR - MEDIA založništvo, publikacije in promocija d.o.o.

Direktor: Vojko Božič

Glavni in odgovorni urednik: Filip Šemrl

Uredništvo: Arkova 43, 5280 Idrija, E-mail: fmr-media@fmr.si, tel: (05) 37 73 745, fax: (05) 37 22 515

Sodelavci: Alja Hvalec, Niko Jereb, Janez Kavčič, Barbara Kokošar, Janez Kostanjšek, Boštjan Novak, Irena Mohorič, Peter Poljanec, Agencija Pristop, Filip Šemrl, Polona Šemrl

Fotografije: Fotografije iz zbirke Metke Čičerov, Foto arhiv Upravnega sveta čipkarskega festivala, Alja Hvalec, Jurij Kavčič, Janez Kostanjšek, Niko Jereb, foto arhiv Kaskaderja, Barbara Kokošar, Jani Peternelj, Foto arhiv RŽS v zapiranju, Boris Sedej, Danilo Sedej, Cveto Svetlik, Filip Šemrl, Polona Šemrl, Božo Uršič

Oblikovna zasnova: Creatim Ržišnik & Perc

Jezikovni pregled: Nuša Radinja

Tajnica uredništva: Zdenka Čibej

Naklada: 7200 izvodov

Naročnina: Časopis je brezplačen

Priprava in tisk: Pagis d.o.o. Idrija

Distribucija: Pošta Slovenije

Naslovnica: Vrščajeva kocka - simbolični zaklad živega srebra

Foto: Filip Šemrl

Rudnik živega srebra prodal še zadnje količine te kovine

Konec prejšnjega ali v začetku tega meseca smo v osrednjem slovenskem dnevniku Delo zasledili komaj opazno kratko novico iz Bruslja, da bo v Evropski uniji živo srebro v uporabi še do leta 2020. Komisar za okolje Stavros Dimas, ki je pripravil strategijo, je napovedal ustavitev izvoza te kovine iz Unije, sklenitev mednarodnega dogovora o nadzoru trgovanja in uporabe na svetovni ravni, prepoved živega srebra v napravah, v katerih ga je mogoče nadomestiti, nadzor pri skladiščenju in odstranitvi naprav, ki vsebujejo živo srebro. Evropska unija zdaj izvozi tisoč ton živega srebra na leto, svetovna poraba pa je 3.600 ton. Ko smo se zanimali za komentar, smo naleteli na še eno, za naše okolje še pomembnejšo novico, da je namreč Rudnik živega srebra Idrija v zapiranju, d. o. o., prodal svoje zadnje količine živega srebra.

Marko Cigale aktualni direktor, ki je prodal še zadnje živo srebro

Ker živo srebro sodi med zelo strupene kovine in že v majhnih količinah škodljivo vpliva na živčni sistem in ker že dolgo vemo, da so vsi trije v preteklosti največji evropski proizvajalci, Almaden v Španiji, Monte Amiata v Italiji in Rudnik živega srebra v Idriji, že nekaj let zaprti, nas je zanimalo, ali gre v novici, objavljeni v Delu, za napako v navedenih količinah ali drži podatek, da Evropska unija še vedno izvozi kar tisoč ton živega srebra na leto. Vprašanje smo naslovili na direktorja Rudnika živega srebra v zapiranju, magistra Marka Cigaleta.

Novica se osredotoča predvsem na napoved prepovedi uporabe živega srebra, to pa znova dokazuje, da je bila odločitev o zaprtju Rudnika Idrija leta 1986 pravilna. Od kod v članicah Evropske unije tisoč ton živega srebra, če upoštevamo dejstvo, da ga na Stari celini ne pridobivajo nikjer več, je težko reči.

V najboljših časih so napolnili dvajset tisoč jeklenk letno ržs

Čprav je živo srebro neuničljivo in kot tako imenovani svetovni polutant obstaja v različnih oblikah in medijih, skoraj ni verjetno, da bi ga toliko proizvedli z reciklažo. Sicer pa tudi poraba v Evropi ni tolikšna, da bi tržišču lahko ponudili tolikšno količino. Naj navedem podatek, objavljen v študiji o ekonomiji živega srebra, ki jo je izdelal Roskillov inštitut iz Londona, da je bilo leta 1988 v svetu proizvedenih 5.887 ton živega srebra, od tega v Evropi skupaj 1.827 ton. Največ – 1.482 ton – ga je proizvedla Španija, sledila ji je Turčija s 150 tonami, 135 ton so ga proizvedli na Finskem, 65 ton pa v Idriji. Po istem viru je bila svetovna poraba 6.638 ton.

Ob koncu obratovanja rudnika oziroma ob ustavitvi proizvodnje leta 1995 ste imeli v zalogi še 15 ton živega srebra. Koliko ga še imate zdaj?

Največ od tega, in sicer 6 ton, smo ga ob koncu minulega leta prodali v Indijo. V manjših količinah smo pred tem prodajali rafinirano živo srebro za potrebe zobozdravstva. Za izvoz zadnjih količin smo se odločili zato, da smo se izognili dodatnim stroškom, kajti jeklenke, v katerih je bilo shranjeno, so že začenjale rjaveti. Če ne bi pohiteli s prodajo, bi ga bilo treba pretočiti v nove. Cena sicer ni bila izjemno visoka, vendar nas zdaj tudi z vidika ekologije ne boli več glava. Obdržali smo ga še nekaj manjših količin za potrebe v zobozdravstvu v tem in prihodnjem letu in seveda za izdelavo spominkov, denimo Vrščajevih kock.

Tehtanje živega srebra v nekdanji rudniški polnilnici ržs

Pančevu so ga denimo še v obdobju naše skupne države na leto potrebovali približno 35 ton, ob zaprtju jim ga je gotovo ostalo več sto ton. Niso bili edini, ki so opustili proizvodnjo. Se pravi, da je bilo treba živo srebro spet samo prečistiti. Kot zanimivost naj povem, da tudi na Hrvaškem proizvedejo nekaj ton živega srebra na leto. Vsebuje ga plin s plinskega polja Molve pri Zagrebu. Plin morajo filtrirati, in ko se filtri iz aktivnega oglja nasitijo, ga v prirejeni peči sežgejo in tako pridobijo nekaj ton te kovine. Živo srebro se kot primes pojavlja v rudah skupaj z bakrom, molibdenom itd. Majhne količine so tudi v premogu, zato so med največjimi onesnaževalci okolja z živim srebrom termoelektrarne. Kljub temu pa bi ga iz navedenih virov vendarle težko pridobili tisoč ton. Zato, ponavljam, so tolikšno količino lahko ponudili tržišču samo Španci.

Pri Špancih se je pozanimala Tatjana Dizdarevič. Odgovor, ki ji ga je poslal nekdanji predstavnik rudnika v Almadenu, zdaj predavatelj na univerzi v Madridu, Luis Jordá Bordehore, je, lahko bi zapisali, pričakovano dvoumen, saj sploh ni tako natančen, kot je bilo natančno vprašanje: »Ali še prodajate živo srebro?« »Še vedno, vendar so te količine zelo majhne,« odgovarja Bordehore. »V zadnjem letu žganja rude, ko je rudnik uradno še obratoval, to je leta 2003, smo ga prodali 745 ton. Koliko smo ga uskladiščili, ne vem. (We don't have the mercury sold in 2004 but i think much less than those tons.) Lani ga nismo prodali nič ali vsaj manj kot v letih, ko smo ga še pridobivali,« je zapisal Bordehore. Iz zapisanega lahko razberemo, da je trgovanje z živim srebrom za Špance še vedno poslovna skrivnost, kar sicer ni nič nenavadnega in samo potrjuje domnevo našega sogovornika, da so podatki iz Bruslja pravilni, za njimi pa se gotovo skrivajo Španci. Medtem nam je uspelo izvedeti, da se kot preprodajalci živega srebra pojavljajo tudi Nizozemci. Podrobnosti glej na spletni strani: www.claushuis.nl

Prodaja Hg po zaprtju rudnika

1995	567,92 kg
1996	544,96 kg
1997	1.682,86 kg
1998	478,88 kg
1999	376,94 kg
2000	564,86 kg
2001	1.043,00 kg
2002	850,14 kg
2003	157,50 kg
2004	5.884,60 kg
Skupaj	12.151,66 kg

Če torej vi nimate več omembe vrednih količin, jih torej ne gre pričakovati niti v preostalih dveh evropskih rudnikih živega srebra?

Španci bi v zalogi še utegnili imeti pomembne količine. Zato bi količina, omenjena v novici iz Bruslja, lahko izvirala samo iz Španije.

Če živega srebra ne moremo več dobiti pri proizvajalcih, kje pa ga lahko?

V omenjeni študiji zasledimo tudi podatek, da so leta 1988 60 % svetovne proizvodnje živega srebra pridobili iz reciklaže. Največje »zaloge« so pri proizvajalcih natrijevega klorida, v elektrolizah. Te sicer v Evropi zapirajo, glede na velika polnjenja, pa imajo v usedalnih bazenih še precejšnje količine živega srebra. V

Kako, da so zadnje količine idrijskega živega srebra – mimogrede, prav idrijsko sodi med najčistejše – kupili Indijci?

Umazana industrija, ki je tudi največji uporabnik živega srebra, se seli v tretji svet. Tam je zato tudi večje povpraševanje po njem. V elektrolizah je živo srebro mogoče nadomestiti, npr. s tako imenovanim membranskim postopkom, vendar je ta dražji in predvsem energetskega zahtevnejši. Tehnično najmanj zahtevna in učinkovita je še vedno metoda z živim srebrom.

Po petih stoletjih proizvodnje in prodaje živega srebra naj še enkrat spomnimo, kolikšne količine so bile proizvedene. V grajskem stolpu ob kocki kiparja Jožeta Vrščaja, v kateri se bleščijo živosrebrne kapljice, piše, da bi te v 500 letih pridobivanja napolnile kocko z 20 metrov dolgimi stanicami ali celotno grajsko dvorišče.

Drugeče povedano, proizvedenega je bilo za tri olimpijske bazene živega srebra. Po navedbah dr. Ivana Mlakarja iz leta 1974, ki sem jih sam dopolnil še s podatki do leta 1995, je bila celotna količina živega srebra v nakopani rudi 144.828,72 tone, pridobljenega oziroma prodanega pa je bilo 107.691,93 tone. Razlika, to je približno 37 tisoč ton, se je izgubila pri predelavi. Te količine so prešle v okolje, ki bo zaradi obstojnosti živega srebra še zelo dolgo onesnaženo. Tako po proizvedenih količinah kot po še znanih zalogah je idrijski rudnik drugi največji rudnik živega srebra na svetu. Po oceni je v rudnišču še vedno 13 % vseh znanih svetovnih zalog te kovine. ♦

Filip Šemrl

Telekomvizija!

Kabelska TV Telekoma Slovenije

Treba je imeti pravo vizijo!

Zazrite se v Telekomovo kabelsko televizijo in odprite okno v svet nenehne zabave, svežih novic in razburljivih dogodkov, ki jih enostavno ne smete prezreti.

Kabelska televizija je nova storitev, ki jo Telekom Slovenije ponuja Idriji in njenim krajanom. Kabelska televizija Telekoma Slovenije vam omogoča spremljanje 77 najboljših domačih in tujih satelitskih televizijskih programov z bogatim izborom razvedrinskih, dokumentarnih, otroških, izobraževalnih, glasbenih in raziskovalnih programov za vse okuse. Ob tem lahko uporabljate tudi teletekst in storitev VPS, če izdajatelj programa to storitev omogoča, ter spremljate 28 priljubljenih radijskih postaj.

Novi kabelski televizijski sistem je enostaven za namestitev in uporabo ter omogoča predvajanje na vseh obstoječih TV sprejemnikih. Telekom Slovenije pa bo poskrbel za izgradnjo kablanskega priključka v vašem domu in v večstanovanjskih objektih.

Mesečna naročnina za uporabo kablanske distribucijskih storitev znaša:

- 3.300 SIT z DDV za eno priključno točko v objektu,
- 3.100 SIT z DDV/priklj. točko za 2 ali več priključnih točk v objektu.

Priključnina na Kabelsko TV Telekoma Slovenije znaša:

- 81.000 SIT z DDV za eno priključno točko v objektu (individualno gospodinjstvo),
- 60.000 SIT z DDV za 2 do 4 priključni točki v istem objektu,
- 35.000 SIT z DDV za 5 ali več priključnih točk v istem objektu v večstanovanjskih objektih.

V primeru, da imate s Telekomom Slovenije že sklenjeno naročniško razmerje za ISDN in ADSL priključek, ali da hkrati s sklenitvijo naročniškega razmerja za kabelsko televizijo sklenete tudi naročniško razmerje za ISDN in ADSL priključek, vam priznamo 20 % popusta pri priključnini za priključek Kablanske televizije Telekoma Slovenije, tako da znaša priključnina s popustom:

- 64.800 SIT z DDV za eno priključno točko v objektu (individualno gospodinjstvo),
- 48.000 SIT z DDV za 2 do 4 priključne točke v istem objektu,
- 28.000 SIT z DDV za 5 ali več priključnih točk v večstanovanjskih objektih.

Priključnino lahko poravnate tudi obročno, v največ desetih zaporednih mesečnih obrokih brez obresti preko telefonskega računa Telekoma Slovenije.

Za vse dodatne informacije pokličite brezplačno številko ali obiščite www.telekom.si

Programska shema

Televizijski programi

1 TEVE FKA	55 TV PETELIN
2 OFF 1	56 BBC WORLD
3 RA 1	57 FASHION TV
4 AFD	58 RTL
5 BK TV	59 SAT 1
6 HTV 1	60 VOK
7 EUROSPORT	61 TV 5
8 NET-TV	62 PRO 7
9 KOPER	63 SKY NEWS
10 SLOVENJA 1	64 DUHA TV
11 SLOVENJA 2	65 TB (zvočni program)
12 POP TV	66 TVE
13 KANAL A	67 2400 - 05:00
14 PRVA TV	68 ZDF
15 TV PAFKA	69 KICA+ARTE
16 HALLMARK	70 3 SAT
17 DISCOVERY CHANNEL	71 KABEL 1
18 DISC TRAVEL-ADVENTURE	72 ORIX
19 DISCOVERY CIVILISATION	73 PHOENIX
20 HTV 2	74 TRAVEL
21 CNN	75 SUPER RTL
22 NATIONAL GEOG. + CHIC	76 TV 1
23 CARTOON + TOPI	77 NEBIL UVE
24 MTV	
25 BBC PRIME	
26 VIVA 1	
27 VIVA +	
28 VH 1	
29 HTV 2	
30 MEZZO (kvalitna glasba)	
31 CLUB (zvočni program)	
32 FOX KIDS	
33 EURONEWS	
34 ROMANTICA (TV novice)	
35 DCF	
36 OFF 2	
37 RTL 2	
38 RA DUE	
39 TESTA KANAL	
40 TV (zab. TV)	
41 DISCOVERY SCI-TREK	
42 ANIMAL PLANET	
43 BLOOMBERG	
44 MAKEDONJA	
45 KOSOVO	
46 RTV SRBA	
47 PPAK TV	
48 ČRNA GORA	
49 HWAT TV	
50 AB HOTEURS	
51 REALITY TV	
52 EXTREME SPORT	
53 EUROSPORT NEWS	
54 HDX TOP	

Radijski programi

- 1 RADIO KOPER
- 2 SLOVENJA 1
- 3 SLOVENJA 2 / VAL 200
- 4 SLOVENJA 3 / PROGRAM ARS
- 5 ROL
- 6 RADIO OGMUČI
- 7 RADIO SALAMON
- 8 RADIO VESELJAK
- 9 ITR
- 10 SLOVENSKO POSLOVNI KANAL
- 11 SPUTNIK VIRGIN
- 12 GAMMA FM
- 13 RADIO COMEY
- 14 BELVEUE
- 15 RADIO HIT
- 16 RADIO STUDENT
- 17 RADIO D
- 18 RTL RADIO
- 19 RADIO DUJ
- 20 RADIO ZELENA VAL
- 21 STR
- 22 RADIO SPORT
- 23 RADIO SORA
- 24 RADIO KLASSE
- 25 ARTEBA 1
- 26 RADIO KRANJ
- 27 RADIO ORION
- 28 JAM FM

December 2004

2. december – Občina Cerklje je zbrala podatke o škodi, ki jo je novembra povzročilo neurje. Izkazalo se je, da je škoda za 760 milijonov tolarjev, od tega kar tretjina na vodotokih.

3. december – OZVVS Idrija-Cerkno ugotavlja, da si dobršen del njegovega članstva še ni uredil statusa vojnega veterana. Z območja občin Idrija in Cerklje je v osamosvojitveni vojni sodeloval 1201 pripadnik Teritorialne obrambe.

7. december – Novogoriška policijska uprava se je v Idriji z vodji policijskih postaj, nadzorniki in upravljavci smučičč v naši regiji pogovarjala o varnosti na smučiččih. Ob tej priložnosti so predstavili podatke o nesrečah, ki so se na severnoprimeških smučiččih zgodile lani. Bilo jih je 115, v njih pa se je 17 smučarjev hudo telesno poškodovalo.

8. december – Člani Rotary kluba so se v okviru humanitarne donacije za leto 2004 spomnili bovških osnovnošolcev ter Centra za izobraževanje in usposabljanje Nikolaj Pirnat. Prvim so denar namenili za pripravo in izvedbo letošnje šole v naravi, drugemu pa za nakup pripomočkov za otroke s posebnimi potrebami.

10. december – Cerkljanska občina se je odpovedala soustanoviteljstvu idrijskega Mestnega muzeja – muzeja za Idrijsko in Cerkljansko. Prepričana je namreč, da bi bil za izvajanje muzejske dejavnosti na območju občine cenejši od soustanoviteljstva pogodbeni odnos.

17. december – Zdravstveni dom Idrija je kot sodelujoči partner v raziskovalnem projektu programa Phare in drugih projektih čezmejnega sodelovanja med Slovenijo in Italijo pripravil njihovo javno predstavitev. Skupni imenovalec vseh je preučevanje vpliva živega srebra na zdravje rudarjev in prebivalcev v idrijski občini in na širšem vplivnem območju delovanja rudnika.

17. december – Ob 10-letnici Upravne enote Idrija so se njeni predstavniki skupaj z načelnikom Miranom Vončino predstavili kot eden najuspešnejših državnih organov, saj doslej na delo idrijske UE ni bilo utemeljenih pripomb. Trudili se bodo še naprej, saj imajo občani kot plačniki davkov pravico do odličnega servisa.

18. december – S predstavitvijo knjige Sto let naših poti je Planinsko društvo Idrija sklenilo jubilejno leto praznovanja stoletnice svojega delovanja. Prispevke za publikacijo je napisalo 24 avtorjev, ki so bili ali so še povezani z gorništvom.

19. december – Župani šestih posoških občin so na delovnem sestanku v Bovcu podpisali pismo o nameri glede reševanja

cestne problematike na tem območju. Podobno pismo o nameri so glede izvajanja projekta »Čista Soča« podpisali spomladi v Idriji. Z njim so se zavezali, da bodo v mestih ob Soči in njenih pritokih zgradili čistilne naprave ter uredili vodovodna in kanalizacijska omrežja.

24. december – Banka Koper je denar, ki ga je namenila za nakup novoletnih voščilnic, nakazala trinajstim slovenskim organizacijam, katerih skrb je namenjena otrokom in mladostnikom v stiski. Del te pomoči je prejel tudi idrijski Center za socialno delo oziroma skupina devetih mlajših psihiatričnih bolnikov.

25. december – Novo smučarsko sezono so v Smučarskem centru Cerklje začeli šele na božični dan, saj je prej zaradi neugodnih vremenskih razmer niso mogli. Med drugimi napravami so prvič pognali tudi novo šestsedežnico Počivalo.

26. december – Najstarejša Cerkljanka Štefanija Božič je praznovala 103. rojstni dan. Iz Idrijskih Krnic se je prisožila v Jagršču, kjer sta z možem Jakobom vzgojila pet otrok. Na stara leta se je preselila h kćerki v Cerklje in tam sta jo ob visokem življenjskem jubileju obiskala župan Jurij Kavčič in predsednik upokojenskega društva Jože Pirih.

31. december – Tokratno silvestrovanje na prostem so pripravili v Spodnji Idriji. Pripravo so zaupali domači krajevni skupnosti in TD Fara. Zbrane je ob polnoči nagovoril idrijski župan Damjan

Krapš. Tudi Cerkljane, ki so najdaljšo noč preživel na prostem, je nagovoril cerkljanski župan Jurij Kavčič.

Januar 2005

7. januar – Zapletom z uporabo blagovne znamke Iskra ni videti konca. Hidrijino hćerinsko podjetje Hidria Perles iz Kranja je kot pravni naslednik nekdanje Iskre ERO pred novim letom od tržnega inšpektorata pri ministrstvu za gospodarstvo na podlagi pritožbe izposlovalo prepoved uporabe te blagovne znamke pri prodaji podobnega roćnega orodja kitajskega izvora, ki ga je na tržišće poslala Iskra PRINS. Ta je zaradi tega protestirala, saj je prepričana, da blagovna znamka Iskra z Iskrino zvezdo ni enaka označbi Iskra ERO. Ker namen blagovne znamke ni razkrivati izvora izdelka, v Iskri PRINS pričakujejo, da bodo pristojni v predpisanem roku odpravili sporno odločbo.

14. januar – Cerkljansko in širšo okolico sta strela potresna sunka. Povzročila sta predvsem preplah med ljudmi, na objektih, ki jih je poškodoval že potres julija lani, pa je nastalo tudi nekaj dodatne gmotne škode.

15. januar – Na odru Rudniške dvorane v Idriji je s premierno uprizoritvijo igre Vinka Mōderndorferja Vaja zbora spet nastopilo domaće Dramatično društvo. Za komedijo v treh dejanjih, ki jo je režiral Jože Vozny, so idrijski amaterski gledališćniki tako na premieri kot tudi na več ponovitvah poželi bućen aplavz.

22. januar – Idrijski čebelarji so se na občnem zboru pohvalili z rekordno letino, saj je lani medilo tako rekoć vse. Kot kaže, je bilo medu dovolj tudi za kosmatince. Medvedi so jim namreć unićili kar precej panjev, je še povedal dolgoletni predsednik Alojz Rupnik (srednji na fotografiji).

29. januar – Cerklje je bilo spet prizorišće tako imenovane partizanske olimpijade. Pripravili so namreć Partizanske smučine in z njimi znova obudili spomin na edinstveno prireditve, ki so jo pred 60 leti pripravili v takratni okupirani Evropi. Sodelujoćim tekmovalcem so se letos prvić pridrućili tudi vetereni vojne za Slovenijo.

Gospodarski pregled v občini Črni vrh

V Črnem vrhu vedno bolj občutijo potrebo po novem šolskem poslopju. Sedaj je šola v preurejeni bivši stanovanjski hiši italijanskih podoficirjev, kjer so prostori neprimerni. Lani so volilci večkrat razpravljali na množičnih sestankih o tem vprašanju, vendar se niso mogli sporazumeti, kje bi gradili novo šolo. Če bi bili določili prostor, bi šolo začeli graditi že v tem letu. Bolje so napravili v Kanjem dolu, kjer so se hitro sporazumeli za prostor in bodo z gradnjo nove šole začeli že letos. Nova šola bo stala ob cesti Col - Javornik in bo služila vasem Kanji dol, Javornik, Strmec in Vodice. Slednja spada pod občino Col, toda otroci bodo imeli bližje v novo šolo. Šola bo imela dve učilnici, stanovanje za dva učitelja, prostor za shranjevanje smučk, ker se otroci pozimi vozijo v šolo s smučkami. Poleg tega bo imela še pisarno, prostor za učila, drvarnico in kuhinjo, ki bo služila gospodinjskim tečajem.

V Zadlogu so v letih 1947 -1948 popravljali požgano šolo. Bilo pa je to popravilo slabo izvršeno. Občinski LO Črni vrh je lani prejel od okrajnega LO Gorica 2 milijona din za popravilo te šole. Zima je prekinila delo, ki ga bodo nadaljevali spomladi. Letos bo okrajni LO Gorica nakazal še toliko denarja, kolikor bo potrebno za dokončno ureditev šole.

Obnova je še vedno problem v vasi, kjer je še vedno precej ruševin, ki jih bo treba odstraniti ali pa obnoviti poslopja. Za nadaljevanje obnove so prizadeti pogorelci prejeli lani 2,230.000 din kredita, ki so ga večinoma vsi izrabili do konca leta. Le eden, ki ima ruševine požgane hiše in gospodarskega poslopja prav sredi vasi, se je premalo zanimal in ni izrabil nakazanega kredita. Ker se prav tam ustavlja avtobus dobijo potniki slabo mnenje o črnovrški delavnosti.

Res je vprašanje zdravnika za to občino, ki je pozimi največkrat popolnoma odrezana od ostalih krajev zaradi snega in ledu. Pred časom je že bil določen zdravnik, toda ni prišel, ker ni bilo primernega poslopja za ambulanto. Prav tako bi potrebovali zobozdravnika. Letos bodo za ambulanto preuredili neko poslopje in tako omogočili zdravniku, da bo lahko prišel in začel ordinirati.

V Predgrižah si ljudje prizadevajo, da bi dobili potreben kredit za napeljavo vode iz dober kilometer oddaljenega studenca v Karn dolu - Tratah. Potrebovali bi okrog 1000 metrov debelejših cevi in precej tanjših za napeljavo vode po hišah. Za začetek del imajo zagotovljenih 800.000 din, potrebovali pa bodo okrog 4 milijone din.

V Lomeh si ljudje že dve leti prizadevajo, da bi dobili električno luč. Upajo, da se jim bo želja uresničila letos. Precejšnjo pomoč nudi prebivalcem Črnega vrha splošno mizarstvo podjetje, ki je bilo ustanovljeno leta 1948. Vse do lanskega leta podjetje zaradi šibkega vodstva ni uspevalo. Lani pa je odločno krenilo na boljše pot. Sedaj zaposluje 27 delavcev in bo še v tem letu sprejelo novih 23 delavcev. Postavilo bo letos tudi sušilnico za les, ki bo stala okrog 2 milijona din. To podjetje je za Črni vrh precejšnjega gospodarskega pomena, ker zaposluje strokovne delavce, ki bi sicer morali iskati zaslužka drugod.

Veliko poslopje nekdanje otroške počitniške kolonije so obnavljali od 1949 do 1952 leta. Še danes je vprašanje, kdo je prav zaprav lastnik. Pri vsem popraviljanju in zopetnem podiranju stavba še danes ne služi ničemu, čeprav so vanjo zabili že veliko denarja. Odgovorni naj bi že enkrat spregovorili odločno besedo, da bi napravili konec brezkoristnemu trošenju denarja.

Na ovinku ceste Črni vrh - Godovič so zgradili pod smrekovim gozdičkom veliko stavbo - gozdarsko hišo, ki bo služila za stanovanje in urade gozdarja. Stroški gradnje znašajo okrog 7 milijonov dinarjev.

Črni vrh je bil nekdanj zelo obiskovana turistično - letoviška vas. Poleti je včasih prišlo ob nedeljah iz raznih strani, največ iz Trsta, Gorice in Furlanije, do 100 avtobusov izletnikov. Pozimi pa je bilo vedno polno smučarjev in drugih ljubiteljev zimskega športa. Ljudje so se umaknili iz postelj na senike in dali v spalnicah prostora izletnikom. V desetletnem načrtu občine je predvidena gradnja večjega hotela. To bo prineslo velike koristi kraju. Na občinskem ljudskem odboru pa pravijo: "Vse prav in lepo, toda kje naj dobimo potreben denar?!" Resno, toda nerešljivo vprašanje. Občina bo v prihodnje spadala pod idrijsko komuno. Tako bo to važno gospodarsko vprašanje postalo vprašanje komune, ki bo postopoma zmogla tudi take gradnje, posebej še, ker je kraj izredno primeren za oddih delavcev in rudarjev.

Že več časa si občinski ljudski odbor beli glavo, kako bi uredil središče vasi, ki na tujca napravi slab vtis. V načrtu imajo, da bodo na velikem prostoru pred novim združnim domom uredili lep park in v njem postavili spomenik padlim borcem. Prav tako bodo mislili na zgraditev novega dela ceste, ki naj bi obšla vas. Sedanja je v zgornjem delu vasi in vse preozka ter nevarna zaradi ostrega ovinka.

Člani društva "Partizan" so zgradili veliko 40-metrsko skakalnico, ki je nekakšen posnetek planiške skakalnice. Za gradnjo te skakalnice ima največ zaslug profesor Bojan Križaj in člani društva, ki so z navdušenjem pomagali pri gradnji. Nameravajo pa zgraditi tudi 80-metrsko skakalnico.

Ogarev

Slovenski Jadran, 14.januar 1955

Cerkev sv. Florijana in mozaik v Idrijskih Krnicah

»Ko luč preseva skozi snov, se obarva.
Barve pričajo o duši sveta.«

Marko Ivan Rupnik

S slovesnim bogoslužjem, ki ga je vodil koprski škof Metod Pirih, so septembra lani v Idrijskih Krnicah odprli novo podružnično cerkev sv. Florijana. Cerkvica stoji na kraju prejšnje zasilne kapele, urejene že leta 1968 v prostoru nekdanjega italijanskega vojaškega skladišča. Idejni načrt za sodobno svetišče, ki se organsko umešča v bližnje okolje in širšo krniško krajino, je izdelal arhitekt Cveto Koder, gradbena dela pa je izvajalo podjetje Naš dom, d.o.o. Zunanji videz in notranjščino stavbe bogati mojstrski mozaik, delo črnovrškega rojaka Marka Ivana Rupnika, mednarodno uveljavljenega teologa in umetnika.

Nova cerkev v Idrijskih Krnicah

CS

Nova krniška cerkvica se navezuje na podobo starih slovenskih cerkva, hkrati pa izkazuje sveže in moderne arhitektonske novosti. Arhitekt Koder pojasnjuje: »Izrazito trden zvonik, naslonjen na visoko ostrešje nad cerkveno ladjo, omogoča vizualno utrditev in stabilnost na bežečem terenu, ki se s cesto spušča mimo stavbe v dolino.« Stavbna konstrukcija poudarja strmo streho, zašiljene strešne line in bazilikalno osvetlitev notranjščine. Sakralni prostor temelji na šesterkotno zasnovani

osrednji ladji, ki usmerja pogled obiskovalca na mozaično steno prezbiterija. Interier z ostrešjem simbolično nakazuje stremljenje od pojmljive k »nebesni« razsežnosti.

Pogled v prezbiterij

bu

Zdaj pa nekaj besed o avtorju krniških mozaikov, ki skupaj obsegajo več kot 20 m² površine.

Pater, jezuit, univerzitetni profesor in akademski slikar dr. Marko Ivan Rupnik se je rodil 28. novembra 1954 v Zadlogu pri Črnem Vrhu nad Idrijo. Po končani Filozofski fakulteti v Ljubljani je leta 1981 v Rimu diplomiral iz slikarstva. Študij je nadaljeval na papeški univerzi Gregoriana in bil leta 1985 posvečen v duhovnika. V letih 1985–1991 je študij nadgradil z magisterijem in doktoratom. V Rimu vodi študijsko-raziskovalni center Ezio Aletti in predava na Gregoriani, od leta 1999 pa je tudi posebni svetovalec v Papeškem svetu za kulturo. Doslej je veliko slikal v različnih tehnikah na papir, platno, juto in les, največ teološko motiviko. Po letu 1979 je pripravil vrsto samostojnih razstav v različnih krajih Slovenije, v številnih evropskih državah in v Ameriki. Napisal je zajetno število publikacij, ki so prevedene v več jezikov. Leta 2000 je prejel Prešernovo in Pirnatovo nagrado, leta 2002 častni znak svobode Republike Slovenije za prepoznavnost slovenske likovne umetnosti v svetu, leta 2003 pa še mednarodno nagrado Beato Angelico za Evropo. Priznani esejisti in kritiki soglasno ugotavljajo, da je Rupnik odličen poznavalec zlasti vzhodnega krščanstva, zato se simbolično opira na bizantinska likovna in duhovna izročila in jih vključuje v ekspresivni sodobni likovni izraz.

Največje in najbolj znane monumentalne mozaične poslikave je Rupnik ustvaril v okviru Ateljeja za duhovno umetnost centra Ezio Aletti, ki je po njegovih besedah »prostor srečanja med evropskim Vzhodom in Zahodom ter srečanje izročila in modernosti«. Brez dvoma je bilo zanj posebno priznanje, ko mu je ob 2000-letnici krščanstva papež Janez Pavel II. zaupal poslikavo kapele Odrešenikove matere (Redemptoris mater) v drugi loži apostolske palače v Vatikanu. Veličastna dekoracija, ena največjih te vrste v svetovnem merilu, obsega kar 664 m² in

je nerazdružljiv splet med govoricami, kamna oz. snovi, luči, poezije in kontemplacije. Drugo največje Rupnikovo delo (165 m²) je mozaik v cerkvi sv. Jakoba in Janeza v Milanu. Izdelal je še vrsto mozaikov v Rimu in drugih italijanskih mestih, pa tudi na Češkem (Olomouc), Slovaškem (Banska Bystrica) in v Parizu. V Sloveniji je okrasil kapelo bogoslovnega semenišča v Mariboru (2001), pročelje Prešernove založbe v Ljubljani (2002), cerkev sv. Mihaela v Grosupljem (2002), kapelo v Tamarju (2002), kapelo v domu za starejše Bor v Črnem Vrhu nad Idrijo (2002) in cerkev sv. Marka v Kopru (2003). Ob otvoritvi črnovrškega mozaika Marije molilke (6 m²) je poudaril, da je prisluhnil okolju, v katerem se bodo oskrbovanci vračali v srce in svojo notranjost. Dejal je: »Na stara leta zrejo v podobo upanja in jaz sem jim to omogočil z veliko barve in luči.« Za vse Rupnikove stvaritve je mogoče trditi, da so plod tehnične dovršenosti, oblikovne domiselnosti in poglobljene meditacije. Njegova v večnost zazrta kamnita likovna tehnika vedno znova prebujata stene v intenzivno življenje. Pod njegovimi ustvarjalnimi rokami dobi vsa materija duhovni izraz. Rupnik ritmično razgibava žareče slapove živobarvnih figuralnih svetopisemskih vizij in s svojo izpovedjo nagovarja gledalce k sestopanju v teološka sporočila.

Sveti Florijan

bu

Cerkvica sv. Florijana v Idrijskih Krnicah se je z Rupnikovimi stvaritvami uvrstila med najvidnejše kulturne spomenike v naših krajih. Podoba sv. Florijana, priljubljenega zavetnika pred ognjem in povodnijo, je nameščena na zunanji steni ob vhodnih vratih. Svetnik, že od leta 1968 zavetnik Krnic, je na njem prikazan kot rimski častnik. Njegovo telo in resnobnost njegovega obličja kažeta na odločnost, s katero je v »poganskem« okolju izpovedoval svoje krščansko prepričanje. Ob nogah mu leži mlinjski kamen z vrvjo – simbolno znamenje mučeništva v reki. Strgana vrv pri kamnu sporoča, da je zemeljska smrt le prehod v neminljivo duhovno življenje. Sv. Florijan, ki z velikim vedrom zliva odrešilno vodo na gorečo hišo, je ob cerkvenih vratih obrnjen v svet, k domačijam in

ljude. Njegova postava je v sredini mozaičnega tkiva, ki kot tok milosti valovi iz cerkve in se prek zavetnika gasilcev usmerja proti krniški planoti. Celotno kompozicijo odlikujejo živahne barve, ki intenzivno zažarijo zlasti v nočni osvetlitvi. Notranji mozaik, ki se na obeh stenah prezbiterja razprostira od tal do venca, daje glavni poudarek in smisel celotnemu prostoru. Komponiran je tako, da je videti, kot bi se strešni tramovi podaljšali v apsidu. Temeljna struktura v mozaiku je križ, ki se počasi vzpenja od leve proti desni. Globoka modra vodoravnica simbolizira človeško, živo rdeča navpičnica pa božansko resničnost. Obe dominantni se srečata in poenotita v likih Marije in Jezusa. Izhodišče kompozicijskega in pomenskega križa ponazarja objem med sv. Joahimom in sv. Ano, ki spominja na ikonografijo bizantinskih ikon in na znamenitega Giotta. Marijina starša sta telesno in duhovno združena (skupno oko!) v izviri ljubezni, življenja in deviške svetosti. Ob njiju je z zlatom na zlatu izpisana prošnja za vse naše može in žene. Marija, stoječa ob navpični rdeči gredi križa, združuje modro in rdečo, torej človeško in božansko naravo. Kot človeška hči in Mati božja drži v naročju Odrešenika, ki se ozira k ljudem v cerkvi. Podnožje svetih postav pomenljivo namiguje na elementarno rustiko in sočasno vitalnost krniške krajine. Mozaični sestav odlikujejo likovne prvine, kot so: velika raznolikost velikosti in oblik kock in kamnov, dinamična struktura, harmonija barv, sinteza prvobitne lapidarnosti in poduhovljene elegancije ter sugestivna izrazna moč.

Sam avtor je svoji krniški umetnini zapisal takšno popotnico: »Mozaik naj ustvarja v človeku tisto razpoloženje lepote in žive vibracije duha, ki more odpreti človekovo srce za spoznavanje duhovnih skrivnosti in resnice.«

Janez Kavčič

Sami izberite idealno bivališče.
Stanovanjski kredit vam priskrbimo mi.

Poslovalnica Idrija, Ulica svete Barbare 3
Več informacij na (05) 374 10 11 in www.skb.si

SKB BANKA D.D.
SOCIETE GENERALE GROUP

Izbrali kreacije za izbor mis idrijske čipke

Čipkarski festival, ki ga v Idriji pripravijo vsak predzadnji teden v avgustu, bo letos bienalno spet mednarodni. Da bi ga temu primerno popestrili, je upravni odbor sklenil, da bodo letos prvič predstavili tudi mis idrijske čipke. Javni natečaj za izbor kreacij je potekel 24. januarja, ko je prispelo prijave pregledala strokovna komisija.

Na natečaj je kar 47 kreatorjev poslalo sto skic. Osemčlanska strokovna komisija, v kateri so bile med drugimi tudi Stanka Blatnik, ki je izdelala obleko za lansko mis Slovenije, Bernarda Marovt, doslej naša edina v svetu uveljavljena manekenka, ter domači poznavalki čipk Andra Marinko in Irma Vončina, je med prispelimi izbrala 17 kreacij, čeprav računajo, da bo iz njih mogoče izdelati 12 oblek. Na izboru mis idrijske čipke namreč pozornost ne bo usmerjena v manekenko, temveč na obleko, ki jo bo ta nosila. Med razpisnimi pogoji je bilo med drugim tudi zapisano, da mora kreacija vsebovati najmanj tretjino idrijske čipke, da mora biti ta zares idrijska in da jo morajo sklekljati klekljarice, ki imajo ustrezen certifikat, s katerim jamčijo, da izdelujejo čipke v predpisanih tehnikah. Mis idrijske čipke se bo predstavila na otvoritveni slovesnosti festivala. Izbor ne bo lahek, saj so predlogi kreacij, ki jih je prejela komisija, odlični. Prispeli so jih že uveljavljeni slovenski kreatorji in tudi taki, ki se šele podajajo na njihovo pot. Za spodbudo omenjamo samo dve domačinki: Urško Pirc, ki je na enem od prejšnjih čipkarskih festivalov že predstavila spodnje perilo iz idrijskih čipk, tokrat pa se je na razpis odzvala skupaj z novomeščanko Špelo Retelj in absolventko visoke šole uporabnih umetnosti Sanjo Rejc iz Spodnje Idrije. ♦

Finalistke:

Urška Pirc in Špela Retelj,
 Andreja Mušič,
 Vesna Hudoklin,
 Mojca Celin,
 Tjaša Lupinc,
 Sanja Rejc,
 Mateja Perko,
 Tanja Zoran Grželj,
 Renata Rudolf,
 Sandra Mlekuš,
 Tina Gantar,
 Jožica Tacer,
 Eva Mazi,
 Karmen Sušec,
 Urška Omerzi,
 Mihaela Škof,
 Nuša Anžel

Birosistemi

Prodaja in servis biroopreme

Bojan Čebela s.p., Sinja Gorica 3, 1360 Vrhnika
 tel.: 01 75 57 800, fax.: 01 75 04 292
 E-mail: birosistemi.bc@siol.net <http://www.birosistemi-bc.si>
 Poslovalnica Idrija, Kosovelova 4
 tel.: 05 37 73 222, fax.: 05 37 22 089

NUDIMO:

Črno-belo ter barvno fotokopiranje
 Vezave

Tiskanje fotografij do formata A4
 Plastifikacije

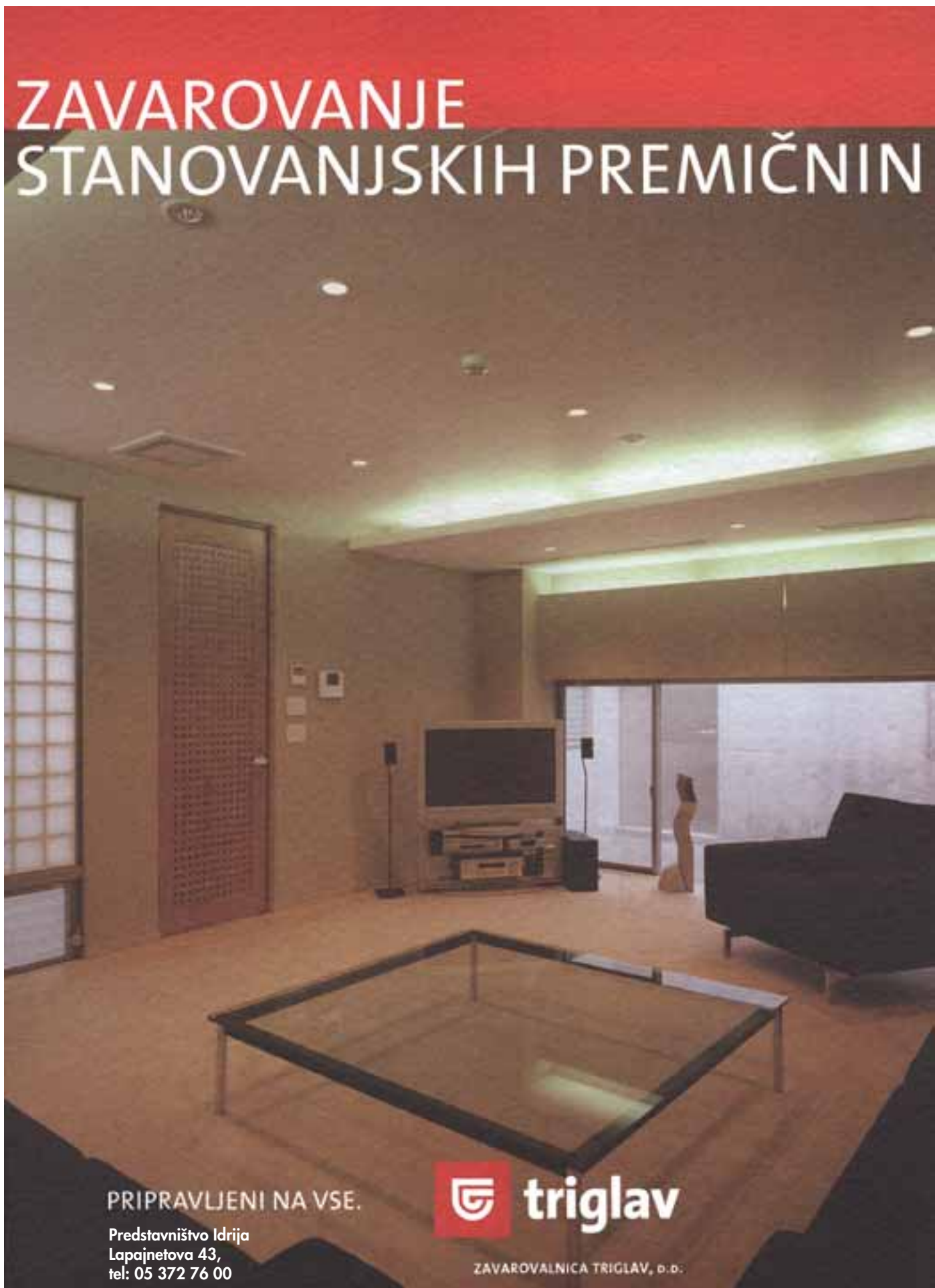
Tiskanje tekstov in slik

Samopostrežno fotokopiranje z 20% popusta

Ob večjih količinah vam kopije dostavimo na teren.

ZAVAROVANJE STANOVANJSKIH PREMIČNIN

PRIPRAVLJENI NA VSE.

Predstavišтво Idrija
Lapajnetova 43,
tel: 05 372 76 00

 triglav

ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d.o.o.

eoplus

ElfosOpimplus d.o.o.
inženiring, instalacije,
proizvodnja

v nove izzive
z novim imenom

KOLEKTORGROUP

KOLING

KOLING
Inženiring, inštalacije, proizvodnja d.o.o.
Sp. Kanomlja 23 b
SI-5281 Sp. Idrija, Slovenija
tel: +386 5 373 41 60
faks: +386 5 371 41 70
koling@koling.si
www.koling.si

KOLEKTORGROUP

KOLEKTORGROUP ČASOPIS • februar 2005

6 Inovativni način nakrčevanja komutatorjev

- Kolektorjeva razvojnika sta avtorja novega postopka nakrčevanja komutatorjev za avtomobilske zaganjalnike s prihrankom bakra

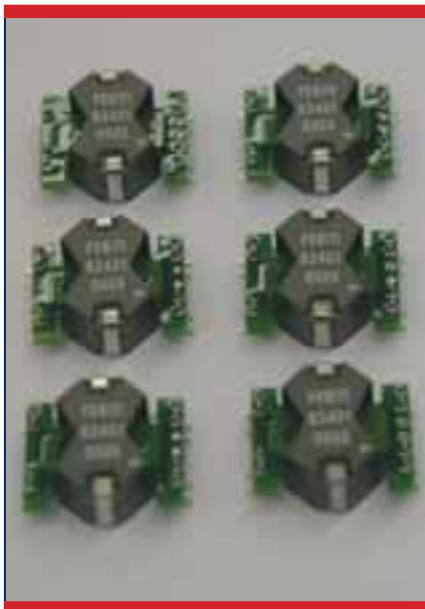
7 Feritove komponente v ksenonskih žarometih

- v Feritih so za nemško Hello osvojili proizvodnjo planarnih transformatorjev za napajanje ksenonskih žarometov avtomobilov višjega srednjega in prestižnega razreda

Strateška konferenca koncerna Kolektor Group

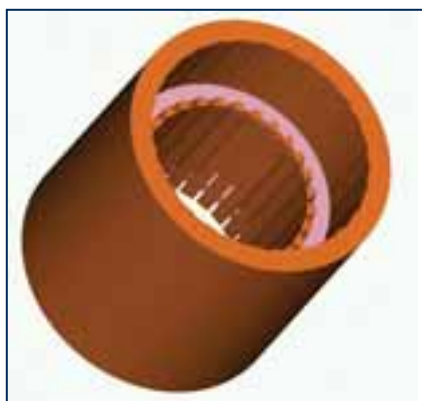
Vodstveni delavci koncerna z matične lokacije v Idriji so v Cerknem pripravili dvodnevno strateško konferenco, v okviru katere so razpravljali o dosežkih v minulih desetih letih in jih analizirali, poleg tega pa so snovali strategijo družbe v prihodnjih petih letih. Po mnenju moderatorja srečanja, predsednika Skupine Stojana Petriča, so za minulih deset let razvoja Kolektorja značilni štirje ključni dejavniki, in sicer, velika vlaganja v razvoj, poslovna strategija stroškovnega vodje, osredotočanje na konjunkturo v tržnih nišah in prevzemi. Posledica organske rasti je bila tudi lani sprejeta odločitev o organiziranosti v koncern, to pa bodo morali s kadrovske strategije, proinvesticijsko politiko in z vodenjem razvojnih potencialov čim prej prilagoditi prihodnosti, zaznamovani z daljnoazijsko konkurenco, s spremembami v panogi proizvodnje komutatorjev in s spremembami, ki so povezane z zamenjavo vodstvene strukture koncerna. Od stare poslovodstvene strukture Kolektorja namreč ostajata samo še predsednik in njegov namestnik Stojan Petrič in Radovan Bolko, preostale pa zamenjujejo novi, ki sestavljajo ekipo menedžmenta, ki se bo morala še potrditi oziroma ohraniti dosežene Kolektorjeve pozicije globalnega podjetja. Pred njimi so zahtevne naloge, opredeljene z dolgoročnimi cilji Skupine Kolektor, na primer do leta 2010 doseči po 250 milijonov evrov prometa na leto, od tega polovico z nekomutatorskimi proizvodnimi programi, zaposlovati – brez upoštevanja tovarn na Kitajskem in v Braziliji – 2.500 ljudi, dodano vrednost na zaposlenega povečati na več kot 60 tisoč evrov, v Idriji obdržati proizvodnjo diferenciranih komutatorskih programov, ostale pa preseliti v države z nižjimi stroški dela in nižjimi davki.

Inovativni način izdelave komutatorjev za avtomobilske zaganjalnike

Kolektorjeva razvojnika, konstruktor komutatorjev Vital Wahl in obratni inženir v Kolektorjevi Diviziji D Rok Primožič, sta avtorja novega načina izdelave komutatorjev za avtomobilske zaganjalnike s prihrankom bakra. Gre za inovativen postopek tako imenovanega nakrčevanja venca komutatorskega surovca z velikim prihrankom materiala in možnostjo avtomatizacije proizvodnje. Ker je postopek v svetovnem merilu popolna inovacija, ga kaže patentirati in avtorsko zaščititi.

Tehnologija je prilagodljiva in primerna za izdelavo različnih vrst konstrukcij komutatorjev. Doslej je bilo po tej tehnologiji izdelanih že okrog 300.000 komutatorjev.

Komutator pred nakrčevanjem

Izum s tehnično izboljšavo je Vital Wahl za plačilo odškodnine odstopil v koriščenje Kolektorju, ki ga je po pogodbi dolžan navesti kot avtorja. Rok Primožič je kot soavtor tudi prejel ustrezno finančno odškodnino.

Komutator po nakrčevanju

Vital Wahl (na fotografiji desni) se je dobro zavedal, da je sicer obstoječa tehnologija izstiskanja učinkovita, ampak so za to potrebna draga orodja, pa tudi sama proizvodnja je zahtevnejša. Zato je želel samoiniciativno preprosto poenostaviti izdelavo surovca za komutator, ki ga proizvajalci avtomobilskih motorjev vgrajujejo v zaganjalnike. Teoretično dorečen postopek mu je v praksi pomagal izvesti Rok Primožič, obratni inženir, zadolžen za hladno preoblikovanje materialov. Skupaj sta s preizkusi v Ascumu določila geometrije orodij in z njimi izdelala prve surovce, ter pripravila vse potrebno za uvedbo izuma s tehnično izboljšavo v redno proizvodnjo. Potem ko so tudi kupcem poslali prve vzorce so od njih dobili potrditev o nakupih.

Rok Primožič je orodja, potrebna za proizvodnjo po tovrstni tehnologiji, izpopolnil do te mere, da so izjemno učinkovita, vzdržljiva in enostavna za upravljanje. Ne obstaja nevarnost, da bi konkurenčni izdelovalci komutatorjev ugotovili, po kakšnem postopku so narejeni, pravi Vital Wahl.

Cilj je torej dosežen. Izdelava komutatorjev, ki so po novi metodi izdelave bistveno kakovostnejši, je enostavnejša, z manj delovnih faz in zato cenejša. Inovacijo je nagradila tudi Območna gospodarska zbornica za severno Primorsko.

Poslovanje koncerna v letu 2004

KOLEKTOR

V družbi Kolektor Pro smo leto 2004 sklenili uspešno, zdaj pa smo seveda že v celoti usmerjeni v leto 2005. Vrednost načrtovane prodaje naj bi kljub povečanju količin ostala približno na enaki ravni kot lani. Kupci namreč nenehno zahtevajo znižanje cen naših proizvodov oz. znižanje stroškov. Vrzeli bomo delno skušali zapolniti z zniževanjem cen vhodnih materialov, s prestrukturiranjem proizvodnje, predvsem pa moramo povečati produktivnost. To je izziv prav za vse zaposlene. Le z učinkovitejšim delom, s stalnimi izboljšavami, z izobraževanjem in s prilagodljivostjo zaposleni lahko prispevamo k ohranjanju konkurenčnosti podjetja, saj se zavedamo, da je to po drugi strani tudi jamstvo za ohranjanje naših delovnih mest.

KAUTT & BUX

Poglavitna naloga družbe v letu 2005 je nadaljevati uspešno poslovanje iz minulega leta, in to kljub temu, da pričakujemo za 2,3 odstotka manjšo prodajo komutatorjev. Poleg tega bodo na prihodke negativno vplivale še nenehne zahteve kupcev po znižanju cen naših proizvodov in nizek tečaj ameriškega dolarja. Glede na vse to naj bi se prihodki po predvidevanjih znižali za 5,4 odstotka.

Ker se nadaljuje trend zniževanja prihodkov, bomo morali še bolj zmanjšati vse vrste stroškov, da bi lahko dosegli načrtovani dobiček. Večji del znižanja stroškov bomo dosegli pri stroških dela, tudi na račun podaljšanja delovnega časa ter zniževanja števila zaposlenih. Pri stroških za material računamo, da bo nabavna služba na pogajanjih z dobavitelji izbrala vse sinergijske potenciale Skupine Kolektor ter še naprej aktivno iskala in izbirala najboljše dobavitelje.

Poleg doseganja ciljev, ki smo si jih zastavili glede ustvarjenega dobička, prodaje in znižanja stroškov, smo si v podjetju Kautt&Bux zadali še nekaj prednostnih nalog, in sicer:

- še naprej bomo iskali dodatne programe, s katerimi naj bi zagotovili optimalno izrabo naših zmogljivosti ter dolgoročen razvoj našega podjetja;
- prizadevali si bomo za zniževanje izmeta pri proizvodnji komutatorjev ter za zmanjševanje števila reklamacij kupcev;
- prizadevali si bomo za poglobitev sodelovanja z drugimi podjetji skupine Kolektor, predvsem na tehničnem področju.

SINYUNG

Številni strokovnjaki napovedujejo, da si bo notranji trg v Južni Koreji opomogel. V načrtu za leto 2005 si je Sinyung zastavil za 16 % večjo prodajo v primerjavi z letom 2004, njena vrednost pa naj bi obsegala približno 12 milijonov ameriških dolarjev. Najpomembnejši kupci, ki naj bi povečali svoja naročila, so Remy Korea, Denso PoongSung in Donyang Machatronics, po predvidevanjih pa naj bi svoja naročila zmanjšala podjetja Kamco, Daewoo Precision in Baesung.

Poslovno okolje majhnih in srednje velikih podjetij v Južni Koreji, ki je geografsko najbližje Kitajski, je letos najslabše, odkar pomnimo.

Zlasti zelo šibek dolar sili naše kupce k iskanju bolj konkurenčnih virov, eden takšnih pa je brez dvoma Kitajsko. V takšnih razmerah se znižujejo tako cene kot tudi donosnost podjetja.

Eden pomembnejših letošnjih ciljev Sinyunga je prenos proizvodnje majhnih in maloserijskih komutatorjev tipa C v kitajsko podjetje Wuxi, ta pa naj bi bil končan do 1. julija. Ta projekt bo prvi korak k nizkstroškovni proizvodnji, katere cilj so nizkocenovni trgi skupine Kolektor Group.

PROKOL

Po napovedih naj bi Prokol leta 2005 prodal 25,7 milijona kosov komutatorjev oziroma 3 % več kot lani.

Kljub temu naj bi zaradi načrtovanega nižanja cen in spremembe strukture kupcev za prodane izdelke iztržili 9 % manj kot leta 2004.

Izpad bomo delno nadomestili z novim programom prenosnih reklamnih ograj, saj načrtujemo, da bomo s tem programom ustvarili za 240 tisoč evrov prometa.

ASCOM

Leto 2005 bo zelo pomembno za razvoj in perspektivo našega podjetja. Po planu, ki smo ga izdelali na podlagi potreb kupcev, bo proizvodnja komutatorjev ostala na približno enaki ravni kot lani, nekoliko manjša pa je potreba po sestavljenicah. Tako naj bi v PC AKOM izdelali skoraj 5 milijonov maloserijskih komutatorjev in zaprešancev, v PC ASES pa 13,5 milijona sestavljenic; skupaj naj bi tako ustvarili za 12 milijonov evrov prihodka.

Za družbo Ascom Teheran je bil izdelan poseben plan, po njem pa naj bi na iranskem trgu prodali več kot 1,1 milijona komutatorjev. V tem letu moramo skleniti tudi prenos in zagon proizvodnje v Iranu ter zaposlene usposobiti za samostojno delo in vodenje proizvodnje, tako da bi leta 2006 večino naročil za ta trg že izdelali v proizvodnji v Iranu.

Naš najpomembnejši in najzahtevnejši letošnji cilj pa je program drsnih obročev. Ta je zdaj v fazi izdelave in preizkušanja vzorcev za tri bodoče kupce, pri tem pa so polno zaposleni vsi, ki delajo na tem projektu. To leto naj bi končali vzorčenje in podpisali pogodbe vsaj s tremi pomembnejšimi kupci, poleg tega pa naj bi postavili tudi proizvodnjo za ameriškega kupca ter izdelali poskusno serijo, tako da bi novembra že stekla redna proizvodnja. Proizvodnja za druge kupce naj bi stekla postopno v prihodnjih dveh letih. Po načrtih naj bi leta 2008 s prodajo tega proizvoda že ustvarili več kot 40 % prihodka, pa tudi višjo dodano vrednost na zaposlenega in boljše donosnost kapitala. Naš cilj je tudi ohraniti status podjetja za zaposlovanje invalidov in drugih teže zaposljivih oseb ter tem in preostalim zaposlenim zagotavljati socialno varnost in primerno delovno okolje.

TKI

V družbi TKI načrtujemo, da se bo vrednost prodaje v tem letu v primerjavi z letom 2004 povečala za 9 odstotkov oziroma za 12 odstotkov glede na načrtovano količino komutatorjev. Poglavitni razlog za razliko med povečanjem količin in vrednostjo prodaje komutatorjev je predvsem huda konkurenca s strani kitajskih konkurentov.

Družba TKI je letos začela proizvajati nove komutatorje za sesalnike podjetja Felchar. V prvem polletju tega leta naj bi po načrtih končali še dva nova projekta, in sicer komutatorja za

podjetji Siemens in LER.

V družbi TKI nadaljujemo tudi priprave na presojo kakovosti po standardu ISO/TS 16949, ki bo potekala marca. Naša poglavitna cilja še naprej ostajata kakovostni izdelki in tehnična podpora kupcem. Tudi v prihodnje bomo veliko pozornosti namenjali izobraževanju novih kadrov in timskeemu delu.

SWI SHIE

Poleg načrtovane prodaje v višini 5,2 mio ameriških dolarjev ima družba Swi Shie Electromechanical (Dongguan) Co. Ltd. v letu 2005 tudi druge cilje, pomembne za njen razvoj. Prvi izmed teh ciljev je zvišati tudi raven sistema zagotavljanja kakovosti na raven preostalih družb Kolektor Group. Za doseg tega cilja bo družbo konec meseca februarja obiskal inženir QS, g. Stark iz Kautt&Buxa.

Poleg tega v Swi Shie Electromechanical (Dongguan) Co. Ltd. prav tako načrtujejo nakup opreme za testiranje, ki je pri nas za zdaj ni na razpolago. Oprema bo omogočala takojšnje teste komutatorjev tako pri razvojnih projektih kot tudi pri serijski proizvodnji. Do zdaj smo namreč morali komutatorje na testiranje pošiljati v matično družbo.

Nakup opreme je nujen, saj bomo le tako lahko zagotovili enako raven kakovosti proizvodov kot celotna skupina Kolektor Group.

ZEKTOR

Za družbo Zektor je najpomembnejši cilj v tem letu ohranitev vodilnega položaja dobavitelja komutatorjev na brazilskem tržišču. Zdaj se družba spopada z ostro konkurenco dobaviteljev iz Kitajske. Vzrok je predvsem nizka vrednost reala v primerjavi z ameriškim dolarjem, to pa kitajskim dobaviteljem omogoča, da z nizkimi cenami prodirajo na brazilsko tržišče. Posledica tega so vse večje zahteve dozdajšnjih Zektorjevih kupcev po zniževanju cen komutatorjev. Takšne razmere so nas prisilile, da smo v Zektorju začeli strogo varčevati pri stroških, da kar najbolj optimiramo proizvodni program in zmanjšujemo izmet. Poleg tega smo izvedli nekaj agresivnih komercialnih aktivnosti, s katerimi želimo po eni strani pridobiti nove posle, po drugi pa odbiti napad kitajskih dobaviteljev. Novi projekti, ki jih bomo letos izvedli pri kupcih Siemens-VDO, Gate, B&D in Bosch, bodo občutno povečali prodajo Zektorja. Cilji, ki smo si jih zastavili za to leto, so zelo visoki. Tako naj bi se vrednost prodaje na zaposlenega povečala za 20 %, učinkovitost opreme za 30 %, hkrati pa naj bi se za 30 % zmanjšal izmet. V proizvodnem smislu bo leto 2005 za Zektor zelo pomembno in hkrati tudi zelo zahtevno. Z naložbo Skupine Kolektor bomo letos v družbi postavili tehnologijo za izdelavo segmentnih komutatorjev tako za lokalno kot za celotno južnoameriško tržišče. Namestitev in zagon strojev, ki so po več kot mesecu dni plovbe te dni srečno prispeli v Zektor, bosta opravila Edi Jeram in Miran Hvala ob pomoči brazilskih strokovnjakov. Ob koncu februarja 2005 bo stekla tudi serijska proizvodnja segmentnega komutatorja za kupca Black&Decker.

FERITI

Po pričakovanjih naj bi bilo poslovanje v letu 2005 nekoliko slabše, kot je bilo v minulem letu. Poglavitni razlog za to je predvsem zmanjševanje povpraševanja, ki se je začelo že v tretjem in četrtem trimesečju prejšnjega leta in se nadaljuje

tudi v prvem trimesečju tega leta. Ne glede na to pa načrt prodaje v vrednosti 8,2 milijona eurov zagotavlja izpolnitev temeljnega cilja, ki smo si ga zastavili za leto, to pa je ponoviti lansko pozitivno poslovanje. Ob tem verjamemo, da smo ta plan sposobni še preseči. Končanje in zagon proizvodne lokacije na Kitajskem, vzpostavitev tržne mreže v tej državi ter širjenje proizvodnih programov v Bosno in Hercegovino so naše najpomembnejše naloge pri prestrukturiranju proizvodnih lokacij. Na področju novih programov v Feritih načrtujemo, da bomo s projektom Hella bolj prodrli v avtomobilsko industrijo, tako da bi z njim že letos ustvarili za 400 tisoč eurov prometa, če nam bo uspelo pridobiti nove kupce, pa bomo leta 2006 lahko poročali o najmanj 1,2 milijona eurov prodaje. Poleg najpomembnejših ciljev za doseganje stroškovne učinkovitosti, kot so zmanjševanje izmeta in zalog ter vseh vrst stroškov, pa bo največ pozornosti tudi letos namenjene razvoju novih programov na področju novih materialov; med temi naj omenim le tankoplastne absorberje v področju mikrovalov. Novi programi morajo v prihodnjih petih letih postati pomemben vir prodaje.

SYNATEC

Na podlagi sprejetega poslovnega načrta za leto 2005 so najpomembnejši cilji družbe Synatec za 17 % večja skupna prodaja v primerjavi z letom 2004, relativno bolj poudarjen izvoz, ustanovitev podjetja na Hrvaškem ter vzpostavitev prodajne organizacije v Nemčiji. Za leto 2005 načrtujemo tudi vzpostavitev sistema nadzora kakovosti po standardu ISO 9001. Da bi omenjene cilje lahko dosegli, bomo nadaljevali notranjo reorganizacijo podjetja ter zaposlili pet novih sodelavcev.

SWL

Za nemško podjetje SWL GmbH minulo leto poslovno ni bilo uspešno. Kljub temu je bila izvedena večina ukrepov, povezanih s sanacijo in z reorganizacijo proizvodnje, uspelo nam je povečati tržne aktivnosti, prav tako pa že sodelujemo tudi v razvojnih fazah za nove produkte, ki bodo Skupini Kolektor omogočili začetek proizvodnje zahtevnih izdelkov iz duroplastov za avtomobilsko industrijo. Za leto 2005 je ob povečanem obsegu proizvodnje predvideno tudi zmanjšanje števila zaposlenih, predvsem zaradi opustitve proizvodnje izdelkov majhnih serij iz termoplastov. V pripravi je tudi program prenosa izdelave nekaterih izdelkov v Kolektor Pro in Kautt&Bux Herrenberg.

KONEL

Cilji družbe za leto 2005 so zastavljeni ambiciozno. Temeljijo predvsem na dveh stebrih, to je na nadaljnjem povečevanju razvojnih storitev in na začetku prodaje telemedicinskega produkta SmartMon.

Cilj prvega stebra je povečevanje storitev predvsem na tujih trgih. Za nas so največji izziv nemško govoreči trgi na območju EU, čeprav določen del storitev in znanja prodajamo tudi globalno. Ključni cilj pri prodaji storitev je prodajati naše specialistično znanje s področja vgrajenih sistemov in telekomunikacij, pri tem pa v čim večji meri izkoristiti naše intelektualne pravice.

Za področje telemedicine smo pripravili poslovni načrt do leta

2010, ta pa temelji na nadaljevanju leta 2004 začetega dela. Najpomembnejši del so produkti za spremljanje kroničnih bolnikov z boleznimi srca in ožilja na daljavo. To pomeni, da bolnikom, ki so spremljani, ni več treba ležati v postelji, temveč se lahko prosto gibljejo po bolnišnici, stanovanju ali celo na poti. Poleg tega bodo ti produkti občutno izboljšali zgodnje diagnosticiranje bolezni različnih kroničnih bolnikov. Ker so cilji na področju telemedicine zelo ambiciozni, želimo k sodelovanju pri tem projektu pritegniti tudi druge strateške partnerje iz Slovenije in tujine. Za ta namen preverjamo možnost ustanovitve ločenega podjetja v Skupini Kolektor, ki bo skupaj s partnerji prevzelo prodajo izdelkov telemedicine na globalnem trgu.

PROKOS

Po načrtih družbe bo skupna realizacija prihodkov v tem letu nekoliko višja, kot je bila leta 2004, in naj bi obsegala nekaj več kot 6,5 milijona evrov. Prodaja polizdelkov in odpadnih surovin bo ostala enaka, kot je bila lani, povečali pa naj bi se prihodki, ustvarjeni s storitvami.

Naš cilj je, da bi leta 2005 postali eden izmed vodilnih dobaviteljev tulk za družbo Kaut&Bux v Dornstettnu. Predvidevamo, da bomo temu podjetju letos dobavili več kot 2 milijona tulk.

Skupaj z drugimi družbami iz Skupine Kolektor Group bomo v Spodnji Kanomlji uredili centralno skladišče. Razširili bomo pokrito skladišče za odpadne surovine, tako da bo namenjeno tudi za shranjevanje odpadne mase.

KOLING

Leto, ki je za nami, je bilo za družbo Eltos opim plus izjemno uspešno. Leta 2004 je bilo dokaj ugodno tako širše kot ožje okolje, ki po navadi določa pogoje poslovanja. Poslovanje vodilnih kupcev družbe je bilo dobro, vse to pa je omogočilo, da se je prodaja povečala za 44 %, načrtovana vrednost le-te pa za 23 %. Tudi doseženi dobiček družbe je bil večji od pričakovanj. Za leto 2005 družba načrtuje, da se bo prodaja povečala še za 8 %, skupaj z interno realizacijo pa za nekaj manj kot 10 %. Za to leto prav tako načrtujemo, da bomo število zaposlenih z zdajšnjih 64 povečali na skupaj 73.

Investicije bodo v letu 2005 usmerjene predvsem v zgraditev novih prostorov za PC2 Elektro inštalacije in delno tudi za PC3 Strojne inštalacije. Načrtujemo tudi obnovo voznega parka in tehnološke opreme za proizvodnjo PC3 Strojne inštalacije. Da bi družbo EO Plus čim bolj vključili v celostno podobo Skupine Kolektor in na ta način čim bolj izrabili sinergijo delovanja v Skupini, smo ime družbe spremenili v Koling d.o.o. Pod tem imenom družba posluje od sredine februarja naprej. V tem letu bomo okrepili tudi dejavnosti na področju trženja storitev in proizvodov družbe. Le-te obsegajo obnove kataloga družbe, postavitve spletnih strani, sistematični pristop k oglaševanju dejavnosti družbe in navzočnost na vsaj treh specializiranih sejmih.

Letos bomo večjo pozornost namenili tudi učinkovitosti in kakovosti procesov. Cilj družbe so izboljšave, ki bodo omogočale doseganje in preseganje pričakovanj kupcev ter njihovo zadovoljstvo, s tem pa tudi ustvarjanje pozitivne podobe družbe.

Po poročilih direktorjev družb Anica Uršič Vončina

Zimske športne igre Kolektorja 2005

Sindikata SKEI v Skupini Kolektor vabi na 4. zimske športne igre Kolektorja. Dobimo se to soboto, **26. februarja na Starem Vrhu nad Škofjo loko**, kjer bomo tekmovali v veleslalomu, s pričetkom ob 10.00 uri. Štartne številke, smučarske vozovnice, bone za hrano in pijačo in vse, kar je potrebno za dodatno samozavest, bomo delili na prizorišču oziroma na startu.

Prijave, ki ste jih predhodno vpisovali na športno stran skupnega mrežnega diska R, je bilo treba do srede, 23. februarja, potrditi pri sindikalnih poverjenikih v vseh enotah Kolektorja Group, Kolektorja Pro, Ascoma in njegovih zunanjih sodelavcev. Na tekmovanje so vabljeni tudi zaposleni v vseh povezanih družbah, od ZDA do Kitajske in od Ljubljane do Izole. Tekmovanje v smučarskih tekih bo dan kasneje, se pravi, v nedeljo, 27. februarja, na progi Tekiško smučarskega kluba Idrija na Vojskem.

Na tekmovanjih sodelujejo samo zaposleni v družbah Skupine Kolektor in štipendisti, na tekmovališča pa so vabljeni tudi njihovi družinski člani, znanci in prijatelji.

V imenu organizatorjev Marjan Omerzel.

Feritove komponente v ksenonskih žarometih prestižnih avtomobilov

Po dveh letih razvoja izdelka in tehnologij za njegovo izdelavo so ljubljanski Feriti, ki poslujejo v koncernu Kolektor Group, usvojili proizvodnjo tako imenovanih planarnih transformatorjev (TPL RM7 LP) za elektronski balast za napajanje ksenonskih žarometov avtomobilov višjega srednjega in prestižnega razreda, ki jih nemška Hella izdeluje za Mercedes, BMW, Opel in Volkswagen.

Vodja omenjenega projekta in razvoja aplikacij, magister Leopold Knez je po uspešnem sočasnem testiranju prototipov v Helli in v Feritih sredi minulega leta poskrbel za izdelavo tisoč kosov razvojne in za 12.960 kosov ničte proizvodne serije. Po uspešni vgradnji te serije v proizvodno linijo v Helli v Recklinghousu so v Feritih sredi decembra prejeli prvo stalno četrletno naročilo

Sestavljanje planarnih transformatorjev na liniji z enajstimi tehnološkimi operacijami obvlada 11 delavk. S povečanjem obsega proizvodnje na 150 tisoč kosov na mesec se jim bo v dodatnih dveh izmenah pridružilo še dvakrat toliko delavk.

Tehnolog in mojster Alojz Pečelin z delavko za merilnim sistemom za merjenje planararnosti SMD kontaktov.

Montažno linijo smo sestavili po Hošinovem (japonski znanstvenik, ki je zasnoval postopek optimizacije serijske proizvodnje izdelkov, ki zahtevajo veliko ročnih opravil) postopku optimizacije tehnoloških časov na vseh delovnih mestih, pravi vodja projekta Leopold Knez. »V sodelovanju s Kolektorjem bomo s predelavo linearnega dela sorodne linije in z izdelavo zahtevne tehnološke opreme izvedli še dodatno racionalizacijo proizvodnje in s tem povečali produktivnost.«

Stroj za pozicioniranje feritnih jeder in tiskanih vezij je skonstruiral konstruktor Tomaž Frelj. Tako kot vse druge naprave je bil tudi ta narejen v domači tovarni.

za letos in stekla je redna proizvodnja. V Feritih zdaj lahko v eni izmeni izdelajo 50 tisoč tovrstnih transformatorjev na mesec. Proizvodnja je za zdaj še za polovico manjša, vendar se bo v drugem četrletju povečala na načrtovano raven. Nemška Hella namreč na leto potrebuje dva milijona tovrstnih izdelkov. Njen najpomembnejši dobavitelj je kitajski Epcos, ki je v 100 odstotni nemški lasti. Feriti naj bi v prihodnjih dveh do treh letih prevzeli izdelavo največ dveh tretjin te količine, saj so se izkazali s pričakovano kakovostjo, po cenah pa lahko konkurirajo Kitajcem. So edini evropski proizvajalec teh komponent. Za planarne transformatorje sami izdelujejo feritna jedra oziroma izrabljajo notranjo sinergijo med proizvodnima programoma feritnih jeder in navitih komponent.

Idrijski gimnazijci na obisku v Kolektorju

Strateški cilj Skupine Kolektor je proizvajati nove produkte z visoko stopnjo inovativnosti in dodane vrednosti, zato mora k sodelovanju privabiti čim več strokovnjakov s tehnično in naravoslovno izobrazbo. Do leta 2010 naj bi bilo po besedah namestnika predsednika Kolektor Group Radovana Bolka v Skupini zaposlenih že več kot 200 univerzitetnih inženirjev. Da bi povečali zanimanje za študij na visokih šolah in fakultetah tehničnih smeri, so, sicer ne prvič, gotovo pa najbolj dorečeno, vzpostavili sodelovanje z domačo Gimnazijo Jurija Vege oziroma s profesorico Karmen Vidmar. Ta je še pred informativnim dnevom na obisk v Kolektor pripeljala 23 dijakov tretjih (11) in četrtyh letnikov (12), ki se zanimajo za študij na naravoslovnih in tehničnih fakultetah. Ob tej priložnosti so jim predstavili delovanje koncerna ter pripravili ogled proizvodnje, razvojnih in tehničnih oddelkov ter novih programov.

Ogled proizvodnje, tehničnih in razvojnih oddelkov koncerna je vodil direktor Konstrukcije in tehnologije Žiga Kogej.

Odslej naj bi za dijake tretjih letnikov podobne obiske pripravljali vsako leto, saj računajo, da se jih bo med njimi več odločilo za zaposlitev v domačem okolju in seveda tudi pri njih. Že prihodnje šolsko leto pa bodo v okviru tako imenovanega inovacijskega

Ena od skupin dijakov na obisku v Razvoju; orodja riše Sašo Carli.

Radovan Bolko: Želimo si, da bi srednješolci spoznali zaposlitvene možnosti pri nas, se odločili za študij tehnike in naravoslovja in se v čim večjem številu vrnili v domače okolje. Zdajšnji priliv mladih diplomantov, tj. približno deset na leto, je premajhen, da bi zadostili potrebam v našem okolju ali v naši družbi.

Karmen Vidmar: Cilj projekta »Spodbujanje zanimanja mladih za naravoslovje in tehniko« je ustvariti neke vrste sožitje med prakso in učnimi predmeti. Ti bodo v učnem procesu gotovo bolj zaživelji, če bodo dijaki spoznali, da bo njihovo poznejše delo raziskovalno in ne stereotipsko.

Vodja prototipne delavnice Andrej Kavčič predstavlja vsesmerni prikazovalnik, enega od izdelkov v okviru diverzifikacije proizvodnih programov.

projekta »Spodbujanje zanimanja mladih za naravoslovje in tehniko«, katerega avtorica je profesorica Karmen Vidmar, zainteresiranim idrijskim gimnazijcem omogočili tudi seznanjanje z delom v raziskovalnem laboratoriju Kolektorja. V njem bodo dijaki prvih letnikov lahko opravljali poskuse in raziskave, ki jih v šolskih laboratorijih ni mogoče izvesti. Koncern bo pripravil tudi predloge raziskovalnih nalog, ki bodo temeljile na projektih, s katerimi se ukvarjajo v družbi. Dijakom bodo tako omogočili, da pri tem sodelujejo tudi s svojimi rešitvami. Najboljšim dijakom, ki se bodo odločili za študij naravoslovnih smeri, bo Kolektor omogočil tudi opravljanje počitniškega dela na zanimivih delovnih mestih. Lani sta se odlično izkazala dijaka Rok Močnik in Miha Troha, ki sta delala pod pokroviteljstvom mehatronikov pod vodstvom dr. Simona Strgarja.

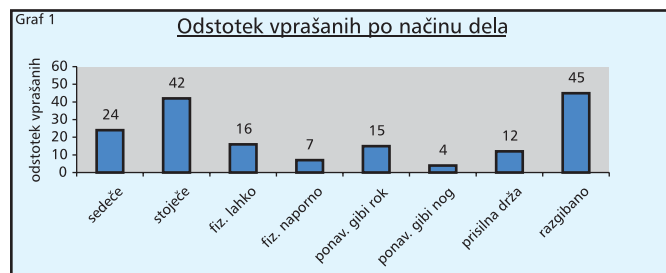

Anketa o delovnem mestu, zdravstvenem stanju in življenjskem slogu zaposlenih

V prejšnji številki Komunitatorja sem na kratko opisala projekt promocije zdravja na delovnem mestu, v tokratnem prispevku pa bom nekoliko podrobneje predstavila anketo o zdravstvenem stanju zaposlenih v podjetjih Kolektor Pro in Kolektor Group. Anketa je bila razdeljena v tri sklope vprašanj, ki so se nanašala na delovno mesto, zdravstveno stanje in življenjski slog posameznika. Na vsa vprašanja je odgovorilo 75 % vseh delavcev.

Delovno mesto

Skoraj polovica sodelujočih je svoje delo opredelila kot razgibano, zato pri njih ne gre pričakovati obolenj zaradi enostranske obremenitve in čezmerne rabe gibal. Pri četrtini zaposlenih, katerih delo zahteva prisilno držo in/ali ponavljajoče gibe rok, bi pričakovali več obolenj hrbtenice in ramenskega obroča. Podobne težave bi lahko imeli tudi delavci, ki so svoje delo opredelili kot sedeče, in jih je med zaposlenimi prav tako četrtina (graf 1). Pri delavcih, ki so svoje delo opisali kot stoječe,

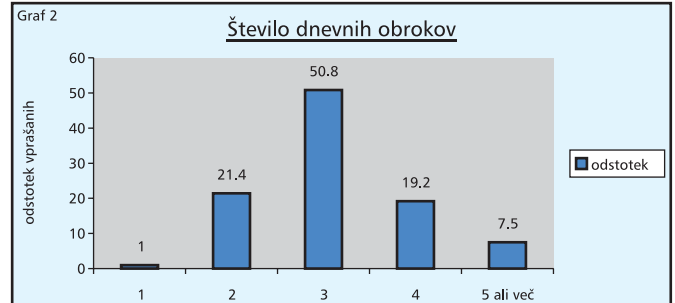
lahko pričakujemo več boleznin ven spodnjih okončin in hrbtenice. Pri zaposlenih, ki opravljajo sedeče delo, delo v prisilni drži, delo, ki zahteva ponavljajoče se gibe rok in fizično naporno delo, v resnici opazimo nekoliko več okvar hrbtenice in sklepov. Petina delavcev si lahko odpočije kadar koli, dve tretjini delavcev si lahko odmor vzame le občasno, 12 % zaposlenih pa ima čas za odmor določen vnaprej in ga ne more prilagajati lastnim potrebam oziroma utrujenosti. Pri teh smo opazovali pogostejše pojavljanje stresa in napetosti. S tema pojavoma se zelo redkokdaj ali nikoli ne srečuje 30 % vprašanih, pogosto ali vsak dan pa 20 %.

Zaposleni v Kolektorju (še zlasti moški) so v raziskavi izkazovali zelo visoko stopnjo pripadnosti podjetju, saj velika večina vprašanih (84 %) svoje delo ocenjuje kot zelo pomembno za uspeh podjetja. S svojim delom je zelo zadovoljnih ali zadovoljnih 63 % delavcev (največ v Diviziji B), občasno nezadovoljnih je 35 %, v celoti nezadovoljna pa sta 2 % delavcev.

Življenjski slog

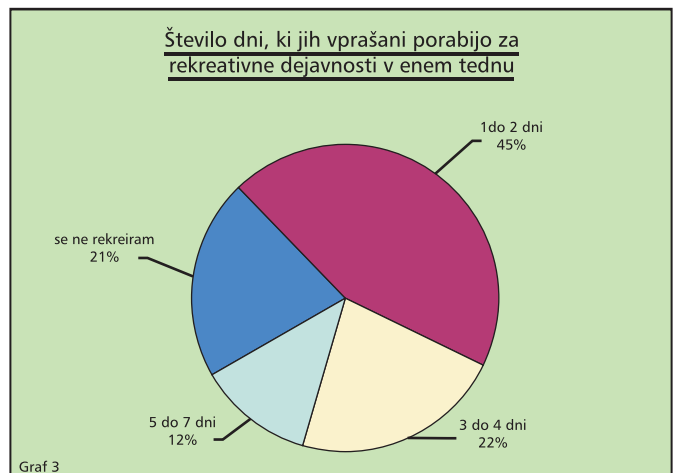
Med zaposlenimi v Kolektorju je petina delavcev, ki zaužijejo manj kot tri obroke na dan, samo četrtina pa jih je štiri- ali večkrat na dan (graf 2). Vsak dan zajtrkuje približno tretjina vprašanih, takih, ki zajtrkujejo redko ali nikoli, pa je skoraj polovica. Zato je med tistimi, ki zaužijejo manj obrokov na dan, gotovo tudi precej tistih, ki ne zajtrkujejo.

Med vprašanimi je samo 22 % takih, ki večkrat na dan jedo sadje in/ali zelenjavo. Za vse preostale pa lahko trdimo, da na dan zaužijejo premalo zaščitnih snovi, ki jih je sicer največ prav v tej vrsti živil. Zelo dobro pa so delavci ozaveščeni glede uporabe

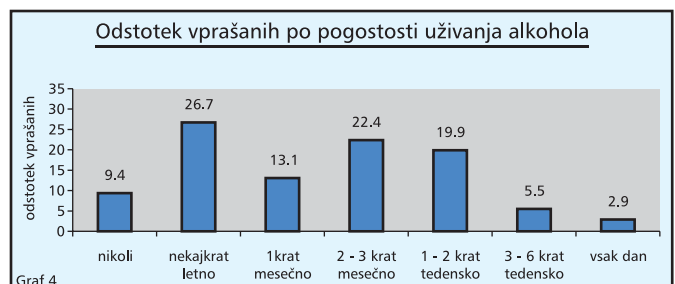

maščob pri pripravi hrane. Ugotavljamo namreč, da jih pri pripravi hrane velika večina uporablja bodisi oljčno olje ali druga rastlinska olja. Takih, ki po večini uporabljajo maslo, svinjsko mast ali margarino, je bilo 11 %.

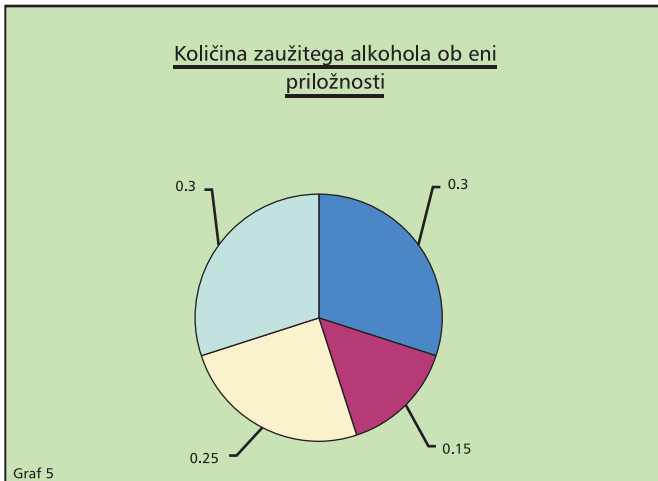
Zadostna hidracija je zelo pomembna za zdravje in delovno storilnost delavcev, vendar med vprašanimi le polovica popije več kot liter brezalkoholne tekočine na dan. Preostali, med njimi je večina žensk in višje izobraženih zaposlenih (po večini opravljajo sedeča dela), pa popijejo manj kot liter tekočine na dan, kar gotovo ne izpolnjuje dnevnih potreb.

Vsaj trikrat na teden se s telesno aktivnostjo ukvarja tretjina vprašanih, vsaj tretjina pa je takih, ki telesno niso dovolj aktivni ali se v svojem prostem času sploh ne gibljejo (graf 3). Poleg telesne neaktivnosti je drugi pomemben dejavnik tveganja za bolezni srca in ožilja ter raka tudi kajenje. Med vprašanimi je bilo 46 % nekadilcev, 26 % nekdanjih kadilcev in 28 % kadilcev, večina med njimi je mlajših in manj izobraženih moških. Gre za skupino delavcev, ki bo v prihodnje bolj ogrožena za razvoj kroničnih boleznin dihal, srčno-žilnega sistema in drugih organov. Delež kadilcev je sicer nekoliko večji kot v slovenski populaciji. 🚭

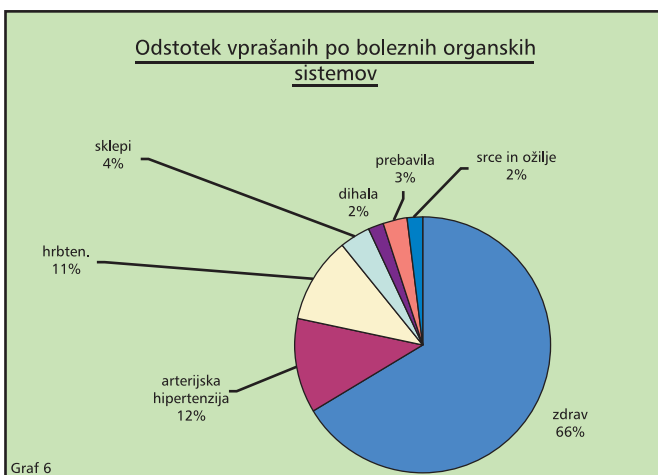

Med tistimi, ki so odgovarjali na vprašanje o uživanju alkohola, je bilo 9 % abstinentov, 27 % takih, ki alkohol pijejo nekajkrat na leto, in 8 % takih, ki ga uživajo (skoraj) vsak dan (graf 4). Povprečna količina hkrati zaužitega alkohola je 4 enote (40 g) ali 4,6 enote za moške in 1,8 enote za ženske (10g alkohola ali 1 enota je 1 dl vina, 2,5 dl piva ali 0,3 dl žgane pijače). Količina ob eni priložnosti zaužitega alkohola presega priporočilo dve enoti za moške oz. eno enoto za ženske, zato bi pri določenem deležu vprašanih lahko že govorili o tveganem načinu pitja (graf 5).

Zdravstveno stanje

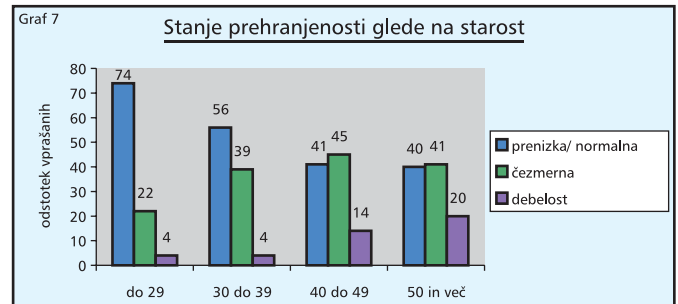
Zdravstveno stanje vprašanih je razmeroma dobro, kot takega pa ga ocenjujejo tudi sami delavci. Dve tretjini vprašanih se je izreklo za zdrave, preostali pa so po večini navajali zvišan krvni tlak, težave s hrbtenico in sklepi, nekoliko manj pa ulkusno bolezen (želodca ali dvanajsternika) in astmo. Preostale bolezni so navajali manj pogosto, saj je bil njihov delež manjši od odstotka (graf 6).

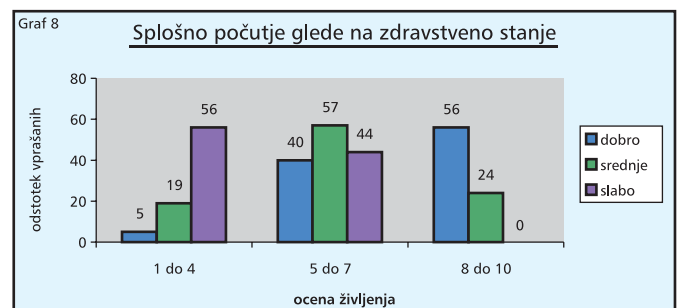
V primerjavi s podatki za Slovenijo je med vprašanimi v Kolektorju vseh bolezni precej manj. Kar tri četrtine vprašanih meni, da so dobrega ali zelo dobrega zdravja, samo devet pa ga je ocenilo kot slabega.

Stanje prehranjenosti pri posamezniku ne kaže samo razmerja med dnevno zaužitimi in porabljenimi kalorijami (telesna aktivnost), ampak tudi skrb za lastno zdravje in dobro počutje na sploh. Na podlagi odgovorov o telesni višini in masi vprašanih smo za vsakega posebej izračunali indeks telesne mase (BMI). Vrednost indeksa do 18,5 kg/m² kaže na nezadostno prehranjenost, pri indeksu 18,5 do 25 kg/m² govorimo o primerni prehranjenosti, čezmerno prehranjeni so posamezniki

z BMI do 30 kg/m², debeli pa tisti, pri katerih je BMI višji. Čezmerno prehranjenih in debelih delavcev je nekaj manj kot polovica zaposlenih, ki so v prihodnosti bolj ogroženi za razvoj kroničnih nenalezljivih bolezni. Delež primerno prehranjenih se znižuje s starostjo, tako da se začne odstotek tistih s čezmerno maso povečevati po tridesetem, delež debelih pa po petdesetem letu (graf 7). Manj primernemu življenjskemu slogu v mlajšem

starostnem obdobju se po štiridesetem letu navadno pridruži še upočasnjen metabolizem, posledica tega pa je še hitrejša naraščanje telesne mase. V raziskavi ugotavljamo, da poleg načina prehranjevanja na stanje prehranjenosti vpliva tudi siceršnji življenjski slog. Vprašani, ki se pogosteje ukvarjajo s telesno aktivnostjo, so tudi primerneje prehranjeni. Po drugi strani pa ukvarjanje z rekreacijo na dan ni povezano s prehranjenostjo, povedano drugače: med delavci, ki si večkrat na teden vzamejo čas za rekreacijo in se v večini primerov gibljejo vsaj 30 minut, je manj čezmerno prehranjenih. Lahko bi sklenili, da je za vzdrževanje primerne telesne mase pomembnejša redna telesna aktivnost (pogostost) kot pa samo trajanje le-te. Zaposlene v Kolektorju smo povprašali tudi o njihovem splošnem počutju oziroma o njihovi oceni lastnega življenja (ta naj bi odsevala zdravje v najširšem pomenu in ne le odsotnost bolezni). Kar 48 % jih je obkrožilo oceno 8 ali več (najvišja možna ocena je bila 10), samo 57 (8 %) pa jih je svoje življenje ocenilo kot slabo, to je z oceno od 1 do 4. Povprečna ocena je bila 7, največkrat navedena pa 8, kar kaže na to, da so delavci, ki so v raziskavi sodelovali, s svojim življenjem kar zadovoljni. Po deležu odgovorov z visokimi ocenami življenja izstopajo oddelki Kakovost, Tehnika, Divizija B in Vzdrževanje. Ugotavljamo, da je ocena življenja povezana z oceno zdravstvenega stanja, saj so se deleži tistih vprašanih, ki so svoje zdravje ocenili kot dobro (srednje/slabo) in so enako ocenili tudi svoje življenje, zelo ujemali (graf 8). Opazovali pa smo še

povezavo med oceno, odnosom nadrejenih in zadovoljstvom pri delu. Zaposleni, ki so svoje zdravje ocenjevali kot dobro, so zadovoljni s svojim delom in z odnosom nadrejenih do njih, zato so obkrožali višje ocene. Iz tega lahko sklepamo na vzajemen vpliv teh dejavnikov. Zadovoljstvo v službi se kaže pri zdravju in splošnem počutju delavcev ter nasprotno: zdrav delavec je bolj zadovoljen in zato tudi uspešnejši pri svojem delu.

Novopečena upokojenca Hitijeva in Flander

Breda Hiti na delovnem mestu tik pred upokojitvijo in v letih po zaposlitvi pri nas

Breda Hiti se je v Kolektorju zaposlila leta 1974, pred tem pa je kot kemijski tehnik štiri leta delala pri Rudniku živega srebra. V novi službi so ji zaupali delo kalkulanta, to pa je bilo zanjo nekaj povsem novega. Ker je bila še mlada, se je hitro učila, pri tem pa je še posebej občudovala, žal, zdaj že pokojno Jožo Lukman, ki je podatke dobesedno kar stresala iz rokava. »Ker je bilo treba vse materialne normative računati na roke, sem tudi sama dobro poznala vse konstrukcije komutatorjev, njihove značilnosti, posebnosti in najpomembnejše karakteristike. Še sredi sedemdesetih let smo izdelovali samo komutatorje z izolacijo in cevne komutatorje, pozneje pa so v našem podjetju razvili tudi tehnologije za izdelavo iztiskanih, košaričnih in tračnih komutatorjev,« se spominja Breda Hiti. »Pri računanju cen posameznih vrst komutatorjev smo morali poleg materiala upoštevati še potreben čas izdelave in strošek proizvodne operacije. Takrat so bile vse delovne operacije v proizvodnji normirane. Po t. i. sistemu Work Factor, metodi vnaprej določenih časov, smo morali biti natančni, ker so bili delavci plačani po doseganju norme. Najtežavnejše opravilo je bilo določanje potrebnega časa, kajti če bi se zmotila in namenila izdelavi določene vrste komutatorja preveč časa, ne bi bili konkurenčni v prodaji, če bi ga namenila premalo, pa bi delala krivico delavcem. K sreči smo norme določali trije, in to po posameznih delovnih operacijah, tako da je na vsakega odpadla le tretjina odgovornosti.« Posebej pomembne so bile predkalkulacije, pri katerih se

je bilo treba odločati med različnimi konstrukcijami in različnimi materiali. Takrat ji je Jože Potočnik napisal vse možne različice, potem pa je računala, v večnem strahu, da je kaj pozabila ali pa morda dodala kaj preveč. »K sreči je bil Potočnik tako doma v tem, da je vsako napako takoj opazil,« pravi Hitijeva in dodaja, da so bile cene izdelkov po izvedbenih kalkulacijah tako podlaga za končno odločitev o uvedbi tehnološke novosti kot tudi za spremljanje konkurenčnosti serijske proizvodnje. Z leti se je marsikaj spremenilo. V nekatere spremembe je bil Kolektor dobesedno prisiljen. Tako se je lotil vleka bakrenih profilov in trakov, saj je samo carina na uvožene končne profile in trakove obsegala kar 40 odstotkov cene izdelka. S tem je podjetje občutno pocenilo proizvodnjo. Prešanje mase je zamenjala novejša tehnologija brizganja na avtomatskih strojih, končne obdelave komutatorjev skoraj ni več, ročnega sestavljanja občutno manj, vizualno kontrolo pa so zamenjale kamere. Hitijeva se spominja, da si je po prihodu v Kolektor s sodelavcem delila enega od prvih dveh računalnikov in da ta ni zmožel več kot osnovnih računskih operacij. »Vsaj na roke ni bilo treba računati,« pravi Hitijeva in doda, da je bil prvi pravi računalnik kupljen za časa zdaj že pokojnega direktorja Petra Rupnika, dobila pa ga je prav ona za računanje kalkulacij in planov. Pri letnih planih si je pomagala s podatki iz kalkulacij, saj je bilo tako najlažje vnaprej izračunati potrebe po materialih, delavcih in strojih. »Žal je bila po nakupu prvega računalnika

uvredena prepoved uvoza računalniške opreme, tako da smo lahko v hišo spravili le še tiskalnik,« se spominja Hitijeva in dodaja, da je sodelovala tudi pri uvajanju informacijskega sistema v Kolektorju. Ob delu se je ves čas tudi izobraževala in z različnih seminarjev prinesla kar 24 spričeval. »Delo kalkulanta dandanes ni več tako, kakršno je bilo včasih. Zdaj konstruktorji in tehnologi pridobijo osnovno kalkulacijo že z vnosom parametrov o izdelku in tehnologiji v sodoben informacijski sistem. Za nove izdelke, ki niso komutatorji, pa je še vedno potrebno znanje za ročno izdelavo kalkulacije, ki je podlaga za odločanje.«

AKTUALNO

V pripravi je projekt za graditev novega industrijskega kompleksa z orodjarno. Uprava koncerna resno računa, da bodo težave v zvezi s postopki čim prej mimo oziroma da se bo lokalna skupnost z uporabniki prostora odločila, kaj storiti z njim. Čeprav ima Kolektor dovolj prostora za razvijanje novih produktov v Spodnji Idriji, mora biti orodjarna zaradi medsebojnega dopolnjevanja (sinergije) znotraj kompleksa matične lokacije. Po projektu naj bi bilo v novi orodjarni zaposlenih 50 delavcev. Polovico storitev naj bi opravljali za matično tovarno, prav toliko pa za trg oziroma za zunanje naročnike. Za uresničitev teh načrtov ima Kolektor dovolj usposobljenih kadrov.

Zaradi nadaljevanja prenove upravne stavbe Kolektor Group se bo 20 delavcev preselilo na začasno lokacijo. Tokrat se bodo morali preseliti tisti, ki imajo pisarne v prvem in drugem nadstropju poslopja S13. V nekdanjih prostorih davčne uprave v Arkovi ulici bodo nastanjeni od prihodnjega meseca do konca poletnega kolektivnega dopusta.

Štefan Flander danes doma v Otaležu in leta 1967 na fotografiji Nadi v spomin

Tudi Štefanu Flandru je bila zaposlitev v Kolektorju druga služba. V Idriji se je namreč zaposlil po osmih letih službovanja v podjetju LTH v Škofji Loki, kjer je najprej končal orodjarsko šolo, pozneje pa še večerno tehniško šolo. Šele po odsluženem vojaškem roku mu je žena Nada leta 1971 našla delo v Kolektorju. Zaposlili so ga v razvojnem oddelku pri Jožetu Potočniku. Tam je prve dni samo pregledoval kataloge, potem pa je le prosil, naj mu dajo kakšno konkretno delo. Narisati je moral orodje za izdelavo konstrukcijsko precej zahtevnega komutatorja. Kmalu po tem je že projektiral različne stroje in naprave. Kdor njegovo delo bolje pozna, opozarja predvsem na njegov pomemben prispevek k razvoju določenih tipov strojev, zlasti razžagovalnih naprav in rezkarjev. »Slehernega sem se lotil iz popolne ničle, a sem bil pred upokojitvijo v Kolektorju edini, ki še ni uporabljal računalnika. Risalno desko, ki me je spremljala ves čas, so mi podarili kolegi, poleg tega pa še računalnik, na katerega se bom zdaj končno naučil delati, vendar doma. Vsaj upam, da bom naposled imel dovolj časa,« pravi Štefan, pri tem pa se spominja, da je moral kakšen stroj velikokrat skonstruirati le na podlagi skic, ki sta mu jih po spominu narisala Potočnik in Rupnik, ki sta pogosto obiskovala Kautt&Bux.

Štefan Flander je leta 1989 skonstruiral prvi stroj, ki ga je Kolektor prodal Bosch Bühlu. Ta ga je, dokler je še sam izdeloval komutatorje, uporabljal za razžaganje cilindričnih grafitnih komutatorjev. Stroj obratuje še dandanes, in to v Budweisu na Češkem, kamor je Bosh Bühl preselil svojo proizvodnjo. »Pred letom so imeli z

njim problem. Izrabil se jim eden od tako imenovanih vodilcev. Po naključju sem še imel enega v predalu delovne mize, in ko so ga dobili, so stroj spet pognali. To je bil eden boljših strojev, ki je nastal na moji risalni deski. Sledile so mu konstrukcije različnih polnilnih naprav, tako da lahko zdaj brez zadržkov rečem, da v nobeni Kolektorjevi diviziji ni proizvodne linije, v katero ne bi bil vgrajen moj stroj ali naprava,« pravi Flander. Tudi za Ascom je prispeval orodja za skladanje komutatorjev, čeprav so menili, da tega dela ni mogoče opravljati drugače kot ročno. »Zdaj preizkušamo to že za velike komutatorje. Prosili so me, ali bi kljub upokojitvi še sodeloval pri tem. Načrte bom zrisal doma, še vedno na risalni deski, tako kot nekdaj v službi. Naprej vpetje, obdelovalne elemente, strežne naprave in tako naprej do končne podobe. Saj bo hitro, ker sem vajen, čeprav bi bilo z ustreznim računalniškim programom še hitreje,« na glas razmišlja Flander. Na vprašanje, ali se je kdaj zgodilo, da so ga opozorili na kakšno pomanjkljivost, pa brez zadrege pove, da je kdaj pa kdaj manjkala glavna mera, kar se pri računalniškem programiranju ne more zgoditi.

Na delovno okolje ga vežejo lepi spomini. Vedno pa mu je primanjkovalo časa za dodatno izobraževanje in za konstruiranje z računalnikom. »Vedno se je mudilo, vse je bilo treba narediti v nekaj dneh. Zdaj so me bili končno pripravljene razbremeniti. Toda, kakšen smisel bi imelo študirati leto pred upokojitvijo? Tako pa sem odšel skupaj z risalno desko,« smeje doda Flander na svojem domu v Otaležu ter se pohvali, da imata z ženo Nado že pet let certifikat za biokmetovanje.

Drugačno praznovanje novega leta

Tokrat smo novo leto pričakali v Bad Antogastu, kraju ob francosko-nemški meji blizu Strasbourga. Tam smo bili teden dni na nadaljevalnem tečaju o umetnosti življenja. Poudarek tečaja je na dihu, ki ga v vsakdanjem življenju prepogosto zanemarjamo in je poleg spanja, hrane in pozitivnega stanja uma eden izmed štirih osrednjih virov energije.

Z dihom do zdravja in notranjega miru

Vsakdo si želi sreče, ljubezni in notranjega miru. Tisto, kar nam preprečuje, da bi se vse to v našem življenju razcvetelo v večji meri, je stres. Pogosto niti ne opazimo, do kolikšne mere stres zakrije našo naravno zanesenost, nam odvzame energijo, vpliva na naše medsebojne odnose in na naše zdravje. Ta tehnika brez napora očisti plasti stresa ter odstrani ovire za krepitev energije in radost, ki je naša naravna pravica.

Starodavno in sodobno

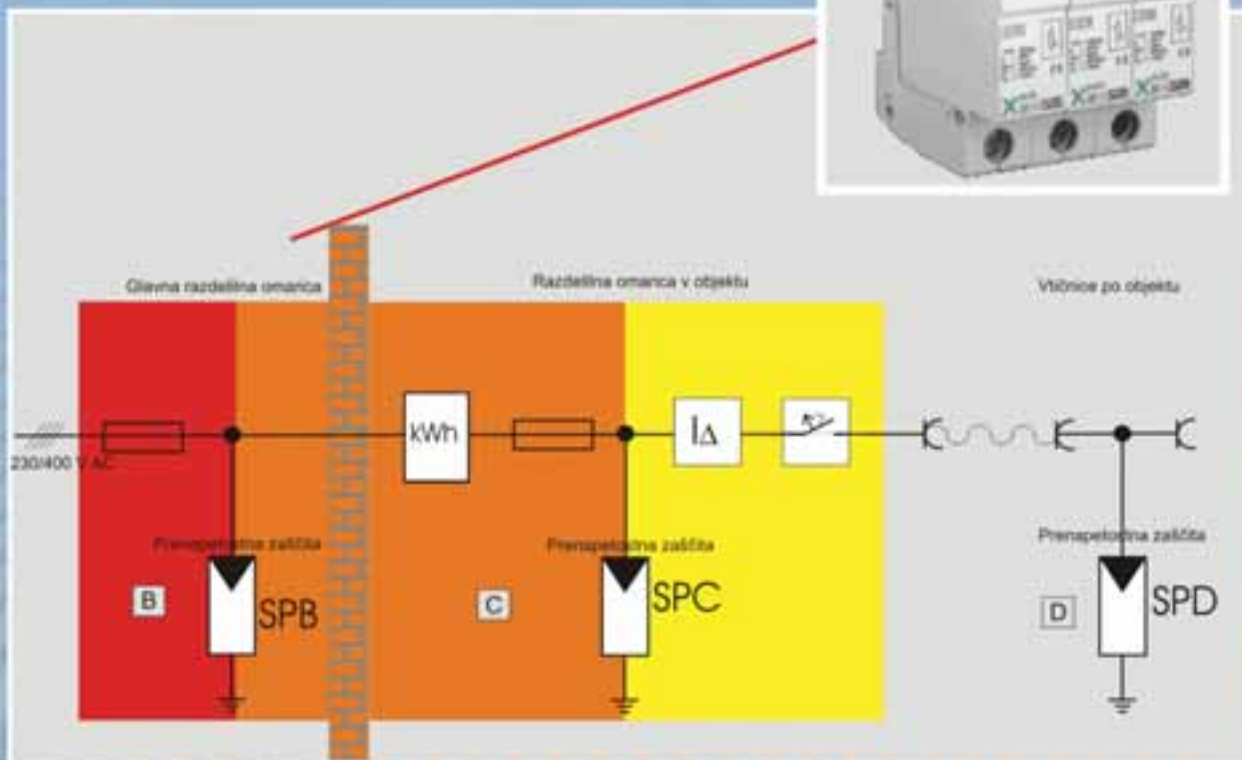
Seminar združuje sodobne pristope s starodavno duhovno dediščino in nas na ta način privede v stik s tihim središčem našega bitja. Odkrili boste skrite zakone, ki vodijo um, kot tudi spretnosti za učinkovito obvladovanje negativnih čustev. Uživali boste v starodavnih tehnikah joge, meditacije in dihanja. Ta tehnika ima velik vpliv na um, telo in duha. Poznavanje različnih ritmov dihanja in njihovega vpliva na zdravje je del starodavnega znanja o umetnosti življenja. Neodvisne študije so pokazale, da te vaje pomembno vplivajo na znižanje ravni stresa, pripomorejo k okrepitevi imunskega sistema, znižajo holesterol, olajšajo depresijo, povečajo umsko osredotočenost, prispevajo k umirjenosti in okrevanju po stresnih situacijah, okrepijo zdravje, vsesplošno počutje in umirjenost uma.

Edvard Koder

SYNATEC

www.synatec.si

Zaščitite se pred strelo!

Prkaz delovanja prenapetostne zaščite

Prenapetostna zaščita Moeller je prava rešitev

Ob nakupu občutljive električne naprave (PC, DVD, TV, modem itd.) ponavadi razmišljamo tudi o prenapetostni zaščiti. Tako je mogoče relativno poceni zavarovati električne aparate. Zmotno pa je mišljenje, da zaščita v obliki vtičnice zaščiti popolnoma, saj ščiti samo do prenapetosti 600V. Ob udaru strele pride na električnem omrežju do precej višje napetosti. V tem primeru zaščita ne zadostuje več in poškodba na električni napravi je neizogibna.

Kako torej učinkovito zaščititi električne naprave?

Če je objekt izpostavljen večkratni prenapetosti oz. udaru strele, priporočamo celovito prenapetostno zaščito razreda B, C in D. Tovrstna inštalacija obvaruje dragocene električne naprave nepoškodovane. Če je verjetnost udara strele minimalna, priporočamo inštalacijo prenapetostne zaščite razreda C in D. Moeller je v razredu B in C razvil popolnoma nov izdelek, ki je namenjen predvsem hišnim inštalacijam. Nova prenapetostna zaščita ima integrirana oba razreda v velikosti enega inštalacijskega odklopnika. Z novim izdelkom tako poenostavimo montažo, prihranimo prostor, zaščita pa je popolna.

Moeller vam ponuja celovito prenapetostno zaščito razreda B: SPB- ..., razreda C: SPC-S- ..., razreda D: SPD-S 000, VDK tin novi razred B/C SPB-12.

Zastopstvo in prodaja:
Synatec d.o.o. Idrija
Vojkova ul. 8b
5280 Idrija
tel.: 05/372 06 50
faks: 05/372 06 60
info@synatec.si
www.synatec.si

Član skupine Kolektor

MOELLER

Mišli na prihodnost. Preklopi na zeleno.

RENAULT

NOVO! FINANCIRANJE DO 7 LET!

Do 28.2.2005 so nova vozila Renault cenejša do 700.000 SIT, še posebej ugoden je nakup vozil:
 Twingo: do -300.000 SIT, Clio Extreme: do -460.000 SIT
 Modus: do -500.000 SIT, Megane: do -480.000 SIT

**C
L I O
S P I R I T**

ŽE ZA 1.990.000 SIT

KLIMA, ABS, 4 VARNOSTNE BLAZINE,
 ELEKTRIČNI POMIK STEKEL,
 CENTRALNO DALJINSKO ZAKLEPANJE.

7SC Poljubnj 89f,
d.o.o. 5220 Tolmin

PE TOLMIN - 05/38 000 26, 031/379 832
 Delovni čas: pon.-pet. 8.00-16.00, sobota: 8.00-12.00

www.evt.si

Ugodne cene zaščitne delovne opreme

EVT-SISTEMI d.o.o.
 Arkova 13, Idrija

Tel: 05/ 37 22 620
 Tel. trgovina: 05/ 37 73 129
 E-Mail: trgovina@evt.si

O začetkih lekarniške službe v Idriji

Leta 2004 je minilo 250 let, odkar je Idrija dobila prvega šolanega zdravnika J. A. Scopolija in tudi 250 let od ustanovitve lekarne s prvim provizorjem, magistrom farmacije Ernstom Freyerjem. Ta pomembna dogodka je zaznamovalo samo Filatelistično društvo Idrija, ki je 29. decembra 2004 v dvorani Mestnega muzeja Idrija pripravilo spominski večer v počastitev tega častitljivega jubileja. Pošta Slovenije je ob tej priložnosti izdala tudi barvno dotiskano poštno dopisnico in priložnostni poštni žig, na pošti v Idriji pa so postavili razstavo lekarniških dokumentov.

Znanje zdravljenja je imelo vedno mističen naboj. Posamezniki so »znali zdraviti« že v časih, ki jih dandanes opredeljujemo kot »nekoč« ali »davno«. Kaj vse so o zdravljenju vedele izginule civilizacije, pa bržkone ne bomo nikdar v celoti odkrili; sicer pa je bilo zdravje bolj ali manj v rokah bogov. Klasična Grčija je častila Asklepija, ki je poznal umetnost priprave zdravil, naši predniki so prebirali Arcnijske bukve in se po zdravje zatekali k svetnikom priprošnjikom. Izkušnje zdravljenja pa so se bogatile od arabskega zdravnika Geberja prek alkimistov, spagiristov in iatrokemije s Teofrastom Paracelsusom na čelu vse do sodobne medicinske in farmacevtske znanosti. Hkrati s tem se je razvijala tudi lekarniška služba. V Evropi so bile že v 12. in 13. stoletju znane lekarne v Parizu, Neaplju in Dubrovniku. Na slovenskih tleh sta bili prvi javni lekarni v Kopru (pred letom 1411) in Piranu. Ustanavljanje lekarn so pri nas podpirali kranjski in štajerski deželni stanovi. V Idriji je prva lekarna začela delovati leta 1754.

Za časa vladavine cesarice Marije Terezije je bil vodilni reformator zdravstva v avstrijskem cesarstvu Gerhard van Swieten. Cesarici je predlagal, naj bi v Idrijo napotila šolanega zdravnika J. A. Scopolija. Za izboljšanje zdravstva v Idriji si je namreč zelo prizadeval rudniški predstojnik in rudarski svetnik Anton Hauptmann, ki je rudnik upravljal v letih 1750–1754 in večkrat prosil Dunaj, naj v Idrijo napoti stalnega zdravnika. Tako je bil z dekretom dunajskega dvornega kolegija leta 1754 za prvega stalnega zdravnika v Idriji imenovan znameniti naravoslovec in medicus J. A. Scopoli. V Idrijo je prispel 23. julija 1754. Hauptmannov naslednik Sartori je poročal Dunaju, da Scopoli zahteva tudi ureditev majhne lekarne, in predlagal, da bi zanjo uporabili davek od vina, stroške za nakup zdravil in plačo lekarnarja pa naj bi poravnali iz dobička pri prodaji vina. Ta zahteva je bila sprejeta. Poslovanje z vinom v Idriji je imela najprej v rokah Bratovska skladična, pozneje pa sta bila trgovanje in prodaja vina podržavljena. V uradnih navodilih za poslovanje z vinom je bilo zapisano, da morata upravljavca živeti po načelih katoliške vere in da naj skrbita le za toliko dobička, da bodo poplačani stroški zdravnika in zdravil. Višina sredstev za zdravstvo je bila torej v Idriji odvisna od količine popitega vina! Kmalu za Scopolijem, še istega leta, je v Idrijo prispel tudi lekarniški provizor Ernst Freyer, ki je bil doma iz »hmeljarskega« Žatca (Satz) ob Okri pod češkim rudogorjem. Ta je uredil in vodil rudniško lekarno in delno tudi ordiniral. Bil je odličen poznavalec rastlin, tako da je v okolici Idrije nabiral zelišča za svoje farmacevtsko delo. Ob tem sta si s Scopolijem večkrat prišla navskriž, kajti rudniški zdravnik in kameralni fizik Scopoli

Iz zbirke Metke Čičerov, Ljubljana

je na račun zdravniškega dela veliko časa namenjal pripravam za svojo Entomologijo in Floro carniolico, zato je vedno več dela v ordinaciji prepuščal Ernstu Freyerju. Scopoli se ni razumel niti z bretonskim učenjakom Balthasarjem Hacquetom de la Mottejem, ki je bil v Idriji rudniški kirurg. Razprtije so prišle na uho Dunaju in v poznejših uradnih navodilih za lekarnarja so med drugim zahtevali, da mora z zdravnikom in kirurgom živeti v slogi in da ne sme hujskati drugega proti drugemu. Podobno je bilo zapisano tudi v navodilu za zdravnike (Scopolija). Ernstu je pozneje izdatno pomagal njegov sin Karel Freyer, ki je bil prav tako šolan farmacevt in priznan botanik, po očetovi smrti pa je bil imenovan za lekarniškega provizorja. To službo je v Idriji opravljal več kot 40 let. Tudi Karlov sin Henrik Freyer – rojen je bil v Rožni ulici z nekdanjo številko 17, kjer je zdaj Aumeški trg – se je po družinski tradiciji izšolal za farmacevta, vendar se je po kratkotrajni lekarniški službi docela posvetil naravoslovju. Postal je evropsko priznan botanik, kartograf, geolog in paleontolog, mož stoterih znanj, ki je kar dvakrat spremljal saškega kralja Friderika Avgusta II. po slovenskih botaničnih poteh. Bil je tudi v Idriji.

V lekarni sta bila takrat nameščena po dva uradnika, »provizor« in »subjekt«, ter rudar oz. »laborant«. Kot subjekti so bili nameščeni Valentin Tratnik (1783), Mihael Blaznik, Karel Pretner (1835), Franc Steiner (1837). Laboranti so morali poznati vsaj nekatere rastline. Kot piše H. Freyer, je laborant Ferjančič zanj nabiral rastline ne samo v okolici Idrije, ampak celo na Črni prsti! Po družini Freyerjev so v Idriji opravljali lekarniško službo številni znani lekarnarji, med njimi Jožef Wardo, ki je to delo opravljal od leta 1836–1860. V tem obdobju so tudi prenovili lekarniške prostore. Leta 1874 je bila lekarna oddana v zakup. Prevzel jo je Wartov sin, magister farmacije Jožef Wardo. Tedaj je lekarna že delovala na »starem placu«, v stavbi št. 86/87, na zdajšnjem Ahacijevem trgu št. 7. Za njim je lekarno prevzel magister Danilo Pirc. Tedaj je v Idriji kot nadzdravnik služboval dr. Štverak, za njim pa dr. Papež. Tako je bilo zaokroženo pionirsko obdobje lekarniške službe v Idriji. ♦

Niko Jereb

(Vir: Mihael Arko: Zgodovina Idrije, Jože Pfeifer: Zgodovina idrijskega zdravstva, Slovenski farmacevti v naravoslovju, Zbornik, Maribor.)

Petdeset let osnovnega šolstva za učence s posebnimi potrebami

V svetu že dalj časa uveljavljen termin »otroci s posebnimi potrebami« (»special needs«) označuje posebno skupino otrok, v katero sodijo tudi otroci z učnimi, vedenjskimi in čustvenimi težavami. To so torej vsi tisti otroci, ki imajo ovire, primanjkljaje, slabosti, težave in motnje na področju gibanja, zaznavanja, govora, spoznavanja, čustvovanja, vedenja in učenja (Galeša). Vsem otrokom s posebnimi potrebami je skupno to, da potrebujejo diferencirane in individualizirane oblike izobraževanja. V osnovno šolo s prilagojenim programom so vključeni tisti otroci, ki so vanjo razvrščeni na podlagi Pravilnika o razvrščanju in razvidu otrok, mladostnikov in mlajših polnoletnih oseb z motnjami v telesnem in duševnem razvoju.

Osnovna šola s prilagojenim programom usposablja učence tako, da si ti v skladu s svojimi sposobnostmi pridobijo osnovno izobrazbo in vzgojo, delovne spretnosti in navade ter pozitiven odnos tako do samega sebe kot do okolice. Prav tako razvija senzomotorične in spoznavne sposobnosti učencev, korigira, blaži in odpravlja njihove težave in motnje ali posledice motenj, razvija praktične sposobnosti in spretnosti za opravljanje določenega dela in za samostojno življenje ter učence usmerja in pripravlja za tiste poklice, ki najbolj ustrezajo njihovim individualnim sposobnostim. Pouk je organiziran tako, da otrokom v prijetnem in varnem

okolju omogoča kar največji razvoj. Učna snov je po obsegu in zahtevnosti manj obsežna in tudi drugače sestavljena, prav tako pa tudi ne obsega nekaterih predmetov, ki so vključeni v program redne osnovne šole. Število otrok v razredu je manjše, tako da učitelj lahko izvaja individualni pouk, otroci imajo tudi možnost logopedске obravnave. Velik poudarek je na ročnih zaposlitvah, zato je večje tudi število ur pouka tehnične vzgoje.

Seveda pa je devetletno izobraževanje, uvedeno v šolskem letu 2003/04, tudi na to področje vneslo precej sprememb (npr. angleški jezik v 8. in 9. razredu).

Težnja in potreba po ustanovitvi posebnih oddelkov za tiste učence, ki niso mogli slediti zahtevam redne osnovne šole, se je pojavila v začetku 20. stoletja. To je bil povod, da so takratne šolske oblasti v Ljubljani začele pripravljati ustanovitve »pomožne šole«, v kateri naj bi se učenci po posebnem programu in glede na svoje individualne sposobnosti izobraževali in usposabljali za življenje. Prvi oddelek je tako začel delovati v šolskem letu 1911/12 na Prulah v Ljubljani.

V Idriji pa je začel tak oddelek pri osnovni šoli delovati v šolskem letu 1954/55 v prostoru zdajšnje »stare šole«. Prva učiteljica, ki se je spopadla z vsemi težavami na novo ustanovljenega oddelka in vseh devetih učencev, je bila Eva Bačnar - Dolenc. V naslednjem šolskem letu je delo prevzel defektolog Franc Dežjot, ki je postal tudi prvi ravnatelj tedaj še »pomožne šole«.

Prvega septembra 1956 je upraviteljstvo prevzela Tomislava Berglez. Šola je vodila do leta 1964, ko je njene naloge prevzela Dobromila Kostić, med učenci priljubljena tovarišica Špelca. V tem obdobju se je uveljavilo tudi poimenovanje »posebna šola«. Število učencev se je hitro povečevalo, tako da se je šola zaradi vse večjih prostorskih težav preselila v stavbo tedanjega dijaškega doma. Šola so v naslednjih letih vodile še: Anica Velikanje (1973–1975), Milena Pivk (1975–1978) in Justič Troha (1978–1982).

V šolskem letu 1982/83 so bili oddelki priključeni k Osnovni šoli Idrija pod vodstvom ravnateljice Danijele Flander. Po tem letu se je začelo zaradi spremenjenih meril komisije za razvrščanje število učencev počasi zmanjševati.

Oktobra 1991 so se ti oddelki skupaj z razredi nižje stopnje osnovne šole preselili v novi prizidek, tam pa delujejo še zdaj. Letos obiskuje pouk v treh kombiniranih oddelkih 14 učencev. Večina otrok je bila v teh letih iz idrijske in cerkljanske občine, pa tudi iz občine Tolmin, Logatec in od drugod. V vseh teh letih je našo šolo obiskovalo skoraj 300 učencev. Večina si jih je naša zaposlitev, v zadnjih letih pa naši učenci nadaljujejo šolanje v skrajšanih programih.

Zaradi slabših prevoznih povezav je bila večina učencev med tednom v oskrbi dijaškega doma, tam pa so tudi v popoldanskem času z njimi delale vzgojiteljice-defektologinje. Iz leta v leto se je število učencev v domu zmanjševalo, hkrati pa se je povečevalo število učencev vozačev.

Osrednja prireditev ob 50-letnici naše šole bo 21. aprila 2005 ob 15. uri v prostorih Osnovne šole Idrija. Učenci in učitelji že ob tej priložnosti vabimo vse naše nekdanje učence, njihove starše, učitelje in prijatelje, da praznujejo skupaj z nami. ◀

Irena Mohorič

RCT TRANS
Partizanska 8
5280 IDRİJA

Tel.: 05 37 73 773
GSM: 041 648 393

- prevozi skupin
- prevozi oseb
- TAXI služba
- najem kombijev

- prevozi blaga (do 7,5t-40m³)
- prevozi nevarnih snovi
- hitra dostava stvari
- organizacija prevozov

E-mail: rcttrans@amis.net

Na meji zmogljivega

Idrijski Kaskader, podjetje za opravljanje terenskih del na težko dostopnih območjih, tudi letos kot samostojni izvajalec ali za račun drugega pričakuje nekaj zahtevnih poslov na različnih gradbiščih na severnem Primorskem. Pri pridobivanju poslov podjetju pomagajo priporočila za doslej opravljena dela.

Zametki podjetja, ki je bilo ustanovljeno leta 1992, segajo v leto 1985, ko so Peter Poljanec in kolegi začeli pogodbeno opravljati različna zahtevna višinska vzdrževalna dela in so si s prisluzenim denarjem financirali odpravo v Ande. Po več kot desetletju poslovanja lahko brez pomislekov zapišemo, da Kaskader začenja svoje delo tam, kjer se drugi ustavijo. Z veliko improvizacije se prilagodijo še tako nemogočim razmeram, tako da opazovalec prej dobi vtis o lahkotnosti kot zahtevnosti opravila. Vendar improvizacija temelji na pridobljenih znanjih in specializacijah.

Dve izmed najzahtevnejših del, ki so ju opravili že pred dvema letoma, sta bili prav gotovo postavitvi tovarne žičnice na Kriške pode in daljnovoda iz doline Lepene h Krnskemu jezeru. Lani so na vhodu v Škocjanske jame odstranili vse labilne skale in sidrili kamnite bloke ter s tem zagotovili varnost obiskovalcev tega svetovnega naravnega bisera. Sodelovali so tudi pri dostavi gradbenega materiala, potrebnega za postavitev nove šestsedežnice Počivalo na črnovrškem smučišču Smučarskega centra Cerkno. Sicer pa je najpogostejše opravilo idrijskega Kaskaderja obnavljanje in vzdrževanje električnih daljnovodov. Tako za Eles opravljajo poseke pod vsemi 110-kilovoltnimi visokonapetostnimi daljnovodi na severnem Primorskem. Po besedah Petra Poljanca, direktorja podjetja, v katerem je stalno zaposlenih samo osem ljudi, po potrebi pa lahko za takšna opravila pridobijo še več usposobljenih podjetnikov, je njihov odzivni čas ob morebitnih motnjah pri oskrbi z električno energijo dve uri. Po njihovi zaslugi – delajo celo pod napetostjo – so Elesovi daljnovodi na severnem Primorskem dobro vzdrževani. Preveč prostora bi vzelo podrobno naštevanje doslej opravljenih del, saj fotografije povedo vse. In če boste kdaj naleteli na kakšen nenavaden prizor ali na gradbišče, na katerem še orlom manjka prostora, potem vedite, da so to lahko samo delavci idrijskega Kaskaderja, ki se problemov lotevajo z macolo.

KASKADER d.o.o.
ZAHTEVNA TEREŠKA DELA

Čiščenje varovalnih mrež v bolnišnici Franja

Demontaža dvosedežnice Počivalo v SC Cerkno

Čiščenje 130 metrov visoke vhodne stene nad izhodom iz škocjanskih jam in sidranje skalnega bloka v matično podlago

Zamenjava napenjalne vrvi in kontrola ležajev in osov in dvosedežnice Sedlo na Kaninu

Nabor fotografij si lahko ogledate
na Kaskaderjevi internetni strani:

www.kaskader.si

Podiranje 40 metrov visokega dimnika nekdanjega Javorja pod železniško postajo v Postojni

Pomoč pri montaži dvosedežnice ob skakalnici v Kranju

Obnova Hudičevega mostu v Tolminskih koritih

Vertikalni posek drevja v urbanem okolju zaradi bližine stavb ali komunikacijskih in energetskih vodov, tokrat pred Komunalo v Idriji

Številna naključja so naju rešila pred usodnim valom

Decembrski skok v tople tropske kraje, »last minute« letalska karta, majhen nahrbtnik, veliko skakanja naokoli, spoznavanje ljudi, kulture, načina življenja, vere, zgodovine, vse to je nekaj dni pred odhodom na otok čajev – Šrilanko burilo najino domišljijo.

Prihod na južno obalo

Dovolj je bilo raziskovanja in nenehnega hitenja iz kraja v kraj. Ostali so nama še štirje dnevi. Potrebovala sva počitek. V mislih sva imela lesen bungalov pod palmo, nekje na plaži, čisto ob morju, takega s turističnih letakov. Zate sončenje, zame potapljanje na koralnih grebenih Indijskega oceana. Navsezgodaj zjutraj sva ujela edini avtobus, s katerim sva se vozila sedem ur do najjužnejšega mesta Šrilanke – Matare. Od tam sva nameravala do naselja Mirisa, nekaj kilometrov naprej, kjer ponujajo svoje namestitve prav ob obali, kot sva hotela. Po sestopu iz avtobusa pa naju je ogovoril mladenič, za katerega se je izkazalo, da izjemno dobro pozna vsebino knjige, ki sem jo držal v roki – Lonely Planet - ter naju v dobri angleščini preusmeril na Dondro – najjužnejši rt Šrilanke, ki je v primerjavi s preostalo obalo, ki leži na 1 m nadmorske višine, malce bolj dvignjen. Apartmaji so bili čisti, opremljeni z mrežami proti komarjem, lastnik zanimiv, do obale 50 m, cena ugodna. Sklenila sva, da bova ostala! Moram reči, da je turistično najrazvitejša prav južna ter jugozahodna obala Šrilanke.

Obala, posuta z vulkanskim peskom črne barve, je na tem koncu otoka zanimiva predvsem za deskarje, saj so v Indijskem oceanu tudi več kot meter visoki valovi. Popoldne sem tudi sam poizkusil zajahati nekaj valov, vendar moram reči, da ni tako preprosto, kot je videti, zato sem se z lastnikom raje dogovoril za dnevno izposajo motorja. Za naslednji dan sva načrtovala celodnevni

izlet po obalnih mestecih, na pot pa naj bi se odpravila že zgodaj zjutraj.

Usodni val – cunami

A zjutraj nisem in nisem mogel vstati, tako imenovani »jetlag« me je končno dotokel. Ura je bila pol devetih. Kristina me je že lep čas čakala, da bi se odpravila na izlet v mesto, na tržnico, do Mirise. Motor je bil pripravljen pred hišo. Sedel sem k mizi in jedel tropski zajtrk. Papaja, mango, rdeče banane, ananas. Ura je bila nekaj minut čez pol deveto. Nenadoma sem zaslišal čuden zvok, podoben udaru valov ob steno. Ne tak, kot so ga povzročali deskarski valovi. Bil je močnejši, glasnejši, udarnejši. Enkrat, dvakrat. Priletel je gospodar in zavpil »The beach has come to the door, come and look.« Pograbil sem fotoaparata in stekel pred hišo. Prvi prizor – razburkano morje je zalilo sosedov vrt. Bilo je rjave barve,

kot najbolj umazana reka. Radovednost nas je odgnala bliže. Ko smo pritekli do obale, se je morje že počasi umikalo nazaj. Umaknilo se je tako daleč, da so najstarejši domačini prvič v življenju v zalivu videli čeri, čeprav so bili prepričani, da jih tam ni. Morje je s seboj odvelo vse, kar je na svoji poti uničilo.

Namesto prelepe plaže smo imeli pred očmi dvesto metrov obale, posejane z vejami, debli, lesom in odpadki. Pripravljalo se je na naslednji udar. Morje se je začelo spet bližati. Vsak val

je bil pol metra višji. Stekli smo na naš hribček, ki je bil pet, šest metrov višji od normalne gladine morja. Na hribček, ki je ustavil usodni val. Bilo je veliko vpitja in tekanja sem ter tja, seveda iz strahu, da nas morje ne bi zalilo. V daljavi smo videli, kako se je razsidralo ter odvezalo več kot 50 ribiških ladij, ki so jih ribiči po nočnem ribolovu zasidrali na koncu rta. Nekatere je odneslo proti odprtemu morju, druge proti obali, tretje so se razbite potapljale. Ena je nasedla prav pred našo hišo, kjer jo je lastnik s solzami v očeh našel nekaj ur pozneje. Bila je vse, kar je imel – edino, s čimer je služil kruh za svojo družino.

Odrezani od sveta

Minili sta dve uri negotovosti. Bili smo polni vprašanj. Ostali smo brez elektrike, brez telefona, brez mobilnika, brez interneta, brez televizije, brez radia – brez kakršnih koli novic. Odrezani od sveta. Vsa informacijska infrastruktura je odpovedala. Sanjalo se nam ni, kaj se je zgodilo. Počasi smo dobivali delčke informacij, ugibanj, bolj misli, govorice, ki smo jih skušali povezati v neko smiselno zgodbo. Slišati je bilo, da je v bolnišnico prišlo nekaj ljudi, da je mesto Matara precej poškodovano, da je reka na drugi strani zaradi morja poplavila, skratka, marsikaj. Odločil sem se, da greva v mesto pogledat, kaj se dogaja. Po kilometru hoje se je pred nama odprl pogled na razdejanje v mestu Matara. Obale ni več, drevesa povsod, ceste ni, prva vrsta hiš odplaknjena. Nekdo nama je svetoval, naj ne hodiva v mesto, ker je nevarno. Kljub temu sva se vzdolž obale odpravila proti središču in si ogledovala razbitine. Vsepovsod ljudje, ki brezglavo tekajo sem ter tja, se vozijo s kolesi ali z motorji, trobijo in zganjajo hrup. Kaos. Trupla vsepovsod. Zidovi podrti, cesta odplaknjena,

električni drogovi na tleh, podesti porušeni, sobe v pritličjih še stoječih hiš izpraznjene, brez prednjih sten, vrat ali oken. Prideva do avtobusne postaje, avtobusi vsepovsod pomešani s čolni, ki jih je naplavilo morje. Odpraviva se nazaj proti domu. Razmere so kritične. Avtomobili zmečkani, reševalcev nikjer, ljudje utopljeni.

Takoj ko sva se vrnila v najin apartma, sva se skušala prek mobilnika s kratkim sporočilom javiti domov. Uspelo nama je. Dobila sva tudi nekaj informacij, da je bil na Sumatri potres in kaj hitro smo ugotovili, da gre verjetno za popotresni

val. Začele so krožiti novice, da prihaja še eden, še večji, še usodnejši. Pripravili smo evakuacijski plan. Gospodarjeva žena je bila panična, saj ni znala plavati. Bilo je šest popoldne. Začelo se je nočiti, zato smo ob obali zakurili varovalne ognje in čakali, kaj bo. Razmišljali smo o posledicah razdejanja. Imeli smo minimalno količino pitne vode, riža in leče, kljub vsemu pa so domačini dobro skrbeli za nas. Družbo so nama delali še štirje deskarji iz Kanade ter možakar v sedemdesetih iz Lugana, ki je že šesto leto prav tam preživel svoje počitnice. Z nami je bilo tudi nekaj domačinov, ki so ostali brez vsega. Na srečo so bili pri nas, ko se je zgodilo. Eden izmed njih je povedal, da mu je ostalo samo še to, kar ima na sebi, a zakaj bi bil žalosten in nesrečen, »saj sem še vedno živ, prav tako moji prijatelji – to je pomembno« (dečku je odneslo hišo, zato mu je Leonard odstopil vežo, v kateri je lahko spal na tleh, saj drugega ni bilo). Ta njihova preprostost in ljubezen do življenja je vse, kar jim je ostalo, in vse, kar je bilo pomembno, je bilo to, da so imeli drug drugega. Pričakovane vala ponoči na srečo ni bilo. Še vedno pa smo ostajali brez informacij.

Kako domov

Začeli smo kovati načrt, kako čim prej odpotovati domov. Bali smo se pojava nalezljivih bolezni, na katere nas je tako opozoril gospodar.

Do vzleta tri dni, do letališča 230 km.

Glavna povezovalna cesta, speljana ob morju – uničena.

Edina železniška proga do Kolomba – uničena.

Gorivo v obmorskih bencinskih črpalkah zmešano s slano vodo, preostalo pod strogim nadzorom vojske in policije za najnujnejše primere. Vsi taksisti, tuk-tuki, avtobusi so ostali brez goriva ali pa ga niso imeli dovolj za tako dolgo pot.

Mislil sem na 40 km poti, tj. na 8 ur trajajoč vojaški marš, a sva imela premalo časa in ga tudi ne bi zmogla. Govoril sem

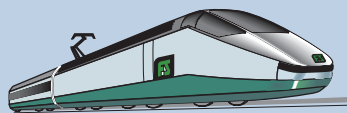
z Leonardom, lastnikom štirih apartmajčkov. Zagotovil mi je prevoz, »četudi s helikopterjem«, se je nasmehnil. V svojem življenju je počel že vse mogoče, zato sem mu zaupal. Cel dan je telefoniral – nič. Telefonska zveza je prekinjala, prijatelji mu niso mogli pomagati, na koncu mu je crknila baterija mobilnika, elektrike pa še vedno ni bilo. Kazalo je dokaj klavrno. Bili smo napeti in živčni. Ni nam preostalo drugega, kot da čakamo. Kamor koli drugam bi šli, bi bilo verjetno še slabše. Tukaj smo imeli hrano in prepotrebno pitno vodo iz plastenk. Pozno zvečer nam je Leonard povedal veselo novico: uspelo mu je dobiti manjši avtobus do Kolomba. Rešeni smo bili.

Letališče

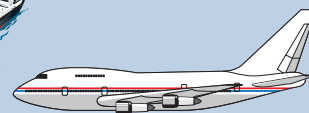
Po celodnevni vožnji do glavnega mesta Kolombo, ki je od letališča oddaljeno eno uro, sva malce laže dihala. Videla sva tudi, da Kolombo ni razdejan in da avtobusi normalno vozijo do letališča. Nisva hotela prenočiti v Kolombu, zato sva se odpravila na letališče, kjer sva prebedela do naslednjega popoldneva. Turisti, ki so ostali brez vsega, v isti obleki, kot so šli en večer prej spat – kratke hlače in majica – so več ur negibno strmeli v praznino. Bili so v šoku. Pred nami so se odvijali prizori, ki smo jih doživeli. Dočakala sva najin let in se živa vrnila domov. Veliko srečnih naključij naju je rešilo najhujšega. ♦

Janez Kostanjšek

Avtor se je honorarju odpovedal v korist rešiteljev, ki so ostali brez strehe nad glavo in brez turističnih prihodkov, od katerih so živeli.

WELZ
d.o.o.

organizacija transporta - carinjenje - skladiščenje - distribucija - selitve

MARIBOR

SPODNJA IDRIJA

LJUBLJANA

telefon: 05 37 25 300, faks: 05 37 76 670, e-mail: idrija@welz.si

Organiziramo transport samostojnih in kosovnih pošiljk po cesti, železnici, vodi, nudimo redne tedenske transportne povezave (uvoz, izvoz) po naslednjih državah:

ANGLIJA
AVSTRALIJA
AVSTRIJA
BELGIJA
BELORUSIJA

BOLGARIJA
BOSNA
ČEŠKA
FRANCIJA
GRČIJA

IRAN
ITALIJA
KAZAHSTAN
MALTA
MADŽARSKA

NEMČIJA
NIZOZEMSKA
POLJSKA
PORTUGALSKA
ROMUNIJA

RUSIJA
ŠPANIJA
ŠVEDSKA
TURČIJA
ZDA

CENTRALA: WELZ GmbH, Bachstrasse 75, A - 5023 SALZBURG

POSLOVALNICE

AVSTRIJA: Salzburg, Dunaj letališče, Krems, Beljak (Villach), Rosenbach, Nickelsdorf, Šentilj,
BOLGARIJA: Sofija, HRVAŠKA: Zagreb, POLJSKA: Varšava - letališče, Tychy, Zielona Gora, Mielec,
ROMUNIJA: Bukarešta, Bukarešta - letališče, Arad, Konstanza, RUSIJA: Moskva, St. Petersburg, Novosibirsk, SLOVAŠKA: Bratislava,
ČEŠKA: Praga, Praga - letališče, Pomezin 7 Ohri, Lanzhot, UKRAJINA: Kijev, MADŽARSKA: Budimpešta, BELORUSIJA: Minsk, Brest.

Razpete med Evropsko unijo in ostanki Sovjetske zveze

»No, pa sva. Zjutraj je bilo tako živčno in komaj sem čakala, da pridem na vlak. Pa še šotor je bilo treba kupiti ... Nahrbtnik je sicer težak, ampak za zdaj še gre – problem so le ozki hodniki na vlaku.« S temi občutki se je začelo najino popotovanje na severovzhod Evrope, ki se je končalo na jugu Skandinavije. Najin dom je za nekaj tednov postal vlak, ki naju je skozi Varšavo pripeljal do najinega osrednjega cilja – Baltika. Iz glavnega mesta Litve, Vilne, naju je pot vodila po neverjetni ravnini, za katero bi lahko rekli, da je nikoli dokončana zgodba, ki se ponavlja vse do Estonije, proti severozahodu prek Kaunasa do velikega pristanišča Klaipeda. Monotonost pokrajine vsake toliko časa prekine kakšen hribček, ki pa je bolj izjema kot pravilo (najvišja vzpetina v Litvi je namreč visoka le 294 m). Klaipeda nama je bila izhodišče za ogled polotoka Coronian Spit, ki velja za najočarljivejši naravni pojav v Litvi. Obdan je z ledeno mrzlim Baltskim morjem, ki se zajeda v prečudovite lagune. Obljubljenih sipin, ki naj bi bile visoke do 60 m, nama sicer s sposojenimi kolesi ni uspelo doseči, spoznali pa sva stepsko pokrajino z velikim rezervatom ptičev ter prijetne obmorske kraje ob poti. Iz Klaipede sva se podali čez mejo proti Rigi, od tam pa proti severozahodu do Ventspilsa, Talsija in Kolke, najsevernejšega dela Latvije, kjer je domovina ugrofinske manjšine in idealno izhodišče za pohajkovanje skozi goste gozdove ali po peščenih plažah. Po kolesarskem dnevu med ribiškimi vasicami, v katerih so povprečno po tri hiše, sva se z avtobusom vrnili v Rigo, od

V Rigi je kar 43 odstotkov prebivalstva Rusov, ki pravzaprav prevladujejo nad Latvijci (41 odstotkov)

tam pa naprej v Estonijo. Pot do Talina naju je vodila prek univerzitetnega mesta Tartu. Za Estonijo so značilna močvirja, ki so ponekod globoka tudi do 7 m. Od drugih dveh držav se razlikuje le po velikih jezerih, številnih otočjih in impresivnih klifih vzdolž obale.

Po nekaj več kot dveh tednih, preživetih v baltskih državah, sva se s trajektom pripeljali v Helsinke ter si kljub dežju in neprespani noči na železniški postaji ogledali vse znamenitosti mesta. Najin zadnji cilj je bila Švedska, ki naju je prijetno presenetila s svojimi neštetimi jezeri ter prijaznimi in razgledanimi ljudmi. Zadnji postanek sva naredili v Karlstadu (mestu zahodno od Stockholma), kjer sva navezali pristen stik z domačini. Vračali sva se s trajektom iz Stockholma do Gdanska na Poljskem, od tam pa z vlakom v Slovenijo.

Glavna mesta so na potovanjih vedno svojevrsten izziv, saj se v njih prepletajo ostanki različnih kultur, ki so jim pustila svoj pečat.

Med prestolnicami vseh treh pribaltskih držav je najmanjša Vilna. Staro mestno jedro je prepleteno z lepimi, ozkimi ulicami, v katerih je veliko cerkva različnih religij. Nekaj zmede in nenavadnih oznak na mestnih prevoznih sredstvih naju je pripeljalo približno 10 km v predmestje, kjer se nama je zdelo, kot da sva prišli nekaj let v preteklost. Tipično podeželsko okolje, v katerem so naju domačini že gledali malce postrani. Piko na i je postavila neka starka, ki se je hotela pogovarjati z nama. Ko je po monologu v litovščini le ugotovila, da sva

Podeželska pravoslavna cerkev s tipično baltsko fasado - rdečimi opekami

turistki, naju je začela ogovarjati v ruščini, končno pa je zelo presenečena ugotovila, da ne znava niti tega jezika.

V primerjavi z Vilno je Riga pravo vele mesto. Staro mestno jedro naju je s svojo pisanostjo in značilno arhitekturo več stoletij starih trgovskih nemških hiš resnično pritegnilo. Če je čez dan na tlakovanih ulicah večina mimoidočih turistov, pa je večer čas, ko se domačini odpravijo na številne sprehode, na katerih na vsakem koraku zbujajo pozornost izzivalno oblečene dolgonoge Latvijke. Pestro nočno življenje ter veliko število barov in diskotek privabljajo v mesto tudi številne turiste. Riga pa slovi tudi po precejšnjem deležu prostitutk, ki so po večini Rusinje.

Kot zadnji izmed baltskih prestolnic naju je pričakal Talin. Po nepozabni, a razvpiti Rigi sva bili navdušeni nad tem srednjeveškim mestom. Značilna delitev starega mestnega jedra na spodnji in zgornji del, ki ju povezujejo ozke ulice z raznobarnimi starimi hišami, in mestno obzidje res pričarajo vzdušje srednjega veka.

Če sva potopis začeli z odlomkom iz najinega popotniškega dnevnika, naj na enak način tudi končava: »In ob 14.00 – Ljubljana. Na železniško postajo sta naju prišli iskat prijateljici. Potem pa s »trollo« do Dolgega mosta. Pravzaprav nisem vedela, kje se vozimo, saj sva nenehno govorili ..., najpogosteje: na žalost, ... ne še, ne še, ... ma daj, no ... ma, je treba v Idrijo ...« ♦

Alja Hvalec in Barbara Kokošar

Divjad in ljudje, vsak s svojo pravico

Novi zakon o divjadi in lovstvu je začel veljati 20. maja 2004. Dokument ureja upravljanje z divjadjo, ki obsega načrtovanje, ohranjanje, trajno gospodarjenje in spremljanje stanja divjadi ter načine njihovega izvajanja. Z divjadjo upravlja Republika Slovenija. Trajnostno gospodarjenje z divjadjo lahko država pod pogoji, ki jih določa ta zakon, kot lovsko pravico prenese na usposobljeno pravno osebo. Poleg tega zakon opredeljuje prostorske enote za načrtovanje in upravljanje z divjadjo, lovstva upravljavska območja, lovišča in lovišča s posebnim namenom ter lovne in nelovne površine. Nosilec načrtovanja in spremljanja stanja divjadi je Zavod za gozdove Slovenije s svojimi območnimi enotami na našem območju je za to pristojna Območna enota Tolmin. Zakon prav tako opredeljuje javno službo za področje divjadi in lovstva ter dejavnosti, ki so v javnem interesu, določa omejitve pri posegih v okolje divjadi ter naloge lovskih organizacij, ureja organiziranost lovstva, lovsko čuvajsko službo, lovsko inšpekcijo ter sankcije.

Zakon o divjadi in lovstvu v posebnem poglavju ureja preprečevanje škode divjadi in na divjadi, pa tudi povračila za škodo, ki bi jo ta povzročila. Zakon obravnava več škod, in sicer: a) škodo za zdravje ljudi, ki jo divjad povzroči neposredno zdravju človeka; gre za nepremoženjsko škodo, ki jo je oškodovancu povzročilo delovanje divjadi, ter b) škodo na premoženju; gre za škodo, ki jo divjad povzroči s poškodovanjem, uničenjem ali zmanjšanjem vrednosti premičnih ali nepremičnih stvari fizičnih in pravnih oseb.

Zakon tudi določa, v katerih primerih je škoda v gozdu, ki jo povzroči divjad, upoštevana kot škoda po tem zakonu, opredeljuje škodo, ki jo divjad povzroči pri domačih živalih, škodo, povzročeno z lovom, ter škodo pri divjadi, ki je premoženjska in ekološka. V posebnih členih zakon ureja preprečevanje škode, ki jo morajo izvajati fizične in pravne osebe, da obvarujejo svoje premoženje, ter odgovornost za škodo, ki jo povzročijo divjad ter zavarovane vrste prostoživečih sesalcev in ptic. Najpogosteje divjad povzroča škodo predvsem na kmetijskih kulturah.

Zakon o divjadi in lovstvu opredeljuje tudi lovišča, ta pa ustanovi Vlada R Slovenije. Odlok o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah je začel veljati 1. decembra 2004. Lovišča so združena v 15 lovskoupravljavskih območjih. V zahodni Sloveniji so Primorsko lovskoupravljavsko območje, Triglavsko lovskoupravljavsko območje in Zahodno visoko kraško lovskoupravljavsko območje. Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je za obdobje petih let imenoval komisijo za določanje višine škod, povzročenih na kmetijskih in gozdnih kulturah za posamezno lovskoupravljavsko območje, vlada pa mora predpisati natančnejša merila za opredelitev škod ter

metode in merila za ugotavljanje njihove višine.

Na Upravni enoti Idrija je sedež komisije za Zahodno visoko kraško lovskoupravljavsko območje. Komisijo sestavljajo predsednik Niko Jereb, namestnik Evgen Petrič ter člani in namestniki Iztok Koren, Emil Miklavčič, Doroteja Drmota, Tanja Valantič ter inšpektor Milan Trkman. Območje pristojnosti komisije je obsežno, saj je na njem kar 31 lovišč: Logatec, Hotedršica, Rovte, Vrhnika, Col, Hubelj, Idrija, Krekovše, Kozje stene, Jelenk, Javornik, Dole nad Idrijo, Gorica, Grgar, Sabotin, Planina, Črna jama, Bukovje, Most na Soči, Trebuša, Čepovan, Kanal, Anhovo, Dobrovo, Trnovski gozd, Vipava, Nanos, Lijak, Čaven, Vojkovo in Hrenovice.

Zakon tudi predpisuje postopek za uveljavljanje škode na kmetijskih in gozdnih kulturah. Tako je oškodovanec dolžan škodo na kmetijskih in gozdnih kulturah pisno prijaviti v treh dneh od dneva, ko je škodo opazil, pooblaščenca upravljavca, njegove osebne podatke in naslov pa upravljavec (lovstva družina) do konca vsakega leta javno objavi na krajevno običajen način. Priporočljivo je, da oškodovanec sodeluje pri ogledu cenilca, ki ga za to pooblasti lovstva družina. Šele če se oškodovanec in pooblaščenec v osmih dneh po pisni prijavi škode na podlagi ogleda ne sporazumeta o višini odškodnine, pošlje oškodovanec pisno prijavo škode omenjeni komisiji. Na podlagi ocene komisije, ki mora opraviti ogled najpozneje v petnajstih dneh od prijave, skušata oškodovanec in upravljavec skleniti sporazum o plačilu odškodnine, če pa se o tem ne moreta sporazumeti, lahko s tožbo zahtevata, da o odškodnini odloči pristojno sodišče. Tožbo je treba vložiti najpozneje v treh letih od dneva, ko je škoda nastala. Sodišče tožbo zavrže, če oškodovanec ni vložil pisne prijave škode.

Kot rečeno, zakon opredeljuje tudi postopke za preprečevanje škode, ki bi jo utegnila povzročiti divjad. Ker določbe niso povsem natančne, dopuščajo možnost različnih razlag, s tem pa povzročajo številne težave na terenu. Zakon pravi, da mora lastnik kot dober gospodar na primeren način narediti vse, da obvaruje svoje premoženje pred nastajanjem škode, hkrati pa ne določa, v katerem primeru lastnik tako tudi ravna. Tega jasno ne opredeljuje tudi uredba o podrobnejših merilih za presojo, ali obdelovalec ravna kot dober gospodar. Lastniki so sicer dolžni uporabljati zaščitna sredstva, ki jih oskrbijo upravljavci lovišč. Če to ne zadošča za obvarovanje pred škodami, pa lahko zahtevajo dodatne ukrepe za preprečitev nadaljnje škode. Te ukrepe in način zagotovitve sredstev predpiše pristojno ministrstvo, vendar tega do zdaj še ni storilo. ◀

Niko Jereb

Sprejemamo tudi večje skupine in zaključene družbe

ODPRTO:

od 12^h - 22^h

nedelje, prazniki od 12^h - 20^h

ponedeljek, torek - zaprto

- * IDRIJSKI ŽLIKROFI
- * DIVJAČINA
- * MORSKE RIBE
- * JEDI PO NAROČILU
- * VELIKA IZBIRA VRHUNSKIH VIN

Spet doma v Idriji

Na pustno soboto, 5. februarja, so idrijske ulice znova oživele s sedaj že tradicionalno prireditvijo Graparski kravneval, ki jo za Idrijčane in ostale privrčence pusta že vrsto let pripravlja graparska pustna družčina.

Pustno dogajanje se je začelo že ob 15. uri, ko je graparska povorka v spremstvu idrijske pihalne godbe in graparskih mažoritik zaokrožila po mestu in se zaustavila na Avtobusni postaji, osrednjem prizorišču kravnevala. Rdeča nit tokratnjega dogajanja je bilo javno snemanje priljubljene televizijske oddaje Spet doma, ki so jo ustvarjalci ob pomoči ekipe Taler TV preko satelita neposredno prenašali po vsem svetu. Gostitelja oddaje sta pred televizijske kamere povabila same zanimive goste iz slovenskega političnega in kulturnega življenja ter iz sveta glasbe in zabave. Kulturni minister je sicer zamujal zaradi rdeče luči na semaforju pri Likarici, zato pa se je v oddaji oglasil minister za obrambo, ker je slišal, da arhitekt Boris Pustsmreka pod idrijskim

Helena, Robert Pršut- Manjifiko, Anatomik Kondomik in seveda zmagovalec finala bitke pacientov Uomar Nabjer, za učinkovit zaključek oddaje pa je poskrbel pravi graparski ognjemet

Boštjan Novak

Mestnim trgov gradi bunker in strelske jarke. Voditelj oddaje mu je pojasnil, da ne gre za bunker, ampak za kripto, jarki pa so bili izkopani zaradi mestne kanalizacije in plinovoda.

Ker je bil najbolj kulturn dan Slovencev že zelo blizu, so v oddaji nastopili tudi otroci nekaterih največjih klasikov slovenske literarne umetnosti, gledalci pa so prisluhnili tudi verzom velikega slovenskega pesnika Franceta Pr'štirna. Ena osrednjih gostij oddaje je bila tudi priznana pevka, amaterska igralka, aktivistka AFŽ, zmagovalka tekmovanj v klekljanju in skoraj manekenka Bernardka z Marovta, ki bo pariške modne hiše založila z novim izdelkom, klekljanimi tancami, za katere že pripravlja tudi blagovno znamko.

V oddaji so se zvrstile tudi vse stalne rubrike: Bitka s časom oziroma gujne s cajtam, v kateri je Indianac Đons dobil nalogo poiskati izgubljeni Beblerjev doprnski kip. Tega sicer ni našel, odkril pa je prastari pergament, kjer črno na belem piše, da sta bila nekdanj Hidridia in Kolekdorium ljubeč par, ki je živel v naklonjenosti in miru. Zakaj je zatem prišlo do nepričakovanega razkola v ljubezenski idili, pa bo, kot so ugotovili v sobotni oddaji, še potrebno raziskati. V rubriki Bitka pacientov sta se pomerila bodoča zvezdnika, ni manjkala niti dobrodelna akcija zbiranja pomoči za obubožane, tokrat je bila pomoč namenjena županovemu skladu.

V oddaji so se predstavili tudi številni glasbeni gostje: Abamania,

Prihranite čas in denar

Izberite udobnejše načine poslovanja

nlb **nlb** **Teledom** **nlb**

Alli veste, da vam za plačilo polizne ali večino depozitov sploh ni treba v banko? Hitreje, udobneje in ceneje lahko opravite še vrsto drugih bančnih storitev via sodobnejše načine:

- prek spletnih poslovalnic v **nlb** lahko posredate z računalnika, priključnega na internet,
- prek telefonske banke **Teledom** po telefonski liniji želite skupno bančništvo, strokovnjaki,
- z uporabo mobilne banke **Moba NLB** opravljate storitve prek mobilnega zbirca v trenutku valnega mobilnega telefonata.

Prihranili ne boste le časa, ampak tudi denar. Prihranite pri takem načinu plačila polizne, so ravnost lastnega računa. Prihranili pa boste tudi pri prodajni.

Do 31. marca je pristopnega poloviti!

Veliko vam, da se ogledate v naši poslovalnici ali, kjer vam bomo z vsaj enim svetovnim priložnost za vas najkoristnejšega načina poslovanja.

www.nlb.si

ljubljska banka

Novo ljubljanska banka d.d., ljubljana

Podružnica Nova Gorica

	OGNJENA STIHJA	NESPODOBNOST	GOSTITELJ ZELJA	POSEKA ZA SPUŠČANJE HLODOV	EVROPSKI VELEKOK	DELEC MATERJE	FANT, KI PRIHAJA K DEKLETU V VAS				
	BESEDE OB PRIHODU ALI ODHODU										
	SPEVOIGRA										
	KOLERIČNOST LJUBITELJ. SNEMALEC FILMOV							POLDRAG KAMEN	TRDNA KOVINA (ZNAK V)	KRAPINA	BOLEZEN VINSKE TRTE
	IGRALEC MODRAG PETROVIČ				POKRAJINA NA ČESKEM						NEKD. ALPSKI SMUČAR (MITJA)
NEKD. KAŠARKAR DELIBASIČ				HLEV	TEŽA V TONAH	MORSKA PTICA					
RADON		PODELITEV IMENA SNOV, MATERIJA				SREDOZEM. RASTLINA PAVLE JERŠIN				DUBROVNIK ČUT ZA STVARNOST	
IGRA NA SREČO			FIZIKALNI POJAV IGRALKA NOVAK							JAPONSKI DROBIZ UNIČEVALKA ŽELEZA	
STOKANJE								SOBA ZA OSAMITEV	LJUB. M. IME MESTO PRI ZADRU		
	GUBEC					LEPOTNA CVETICA					
	ARGON		MAZILO OTROŠKI PLES			PREBIV. ANGLIJE	RADOVE-DNEŽ BARVA KOŽE				POD
				PISATELJ OSTRŽKA	AŠKERC BERTONCELJ					POUDAREK, NAGLAS	
	1					VRSTA KOLOIDOV EVENTUELNO		MIT. USTANOVITELJ GR. MESTA TEBE		ZELIŠČE	
RANAR								ZIDRASKA ŽLICA DEL. ŽEPNEGA NOŽA			
	VRSTA GNILožIVK						PAMET ADO DARIAN				
	ALUMINIJ NEVEZANA BESEDA			NEKDANJI DAVKAR	OROŽNIK						
REČNO KAMENJE GOMILA						KRAVA SAJASTE BARVE					
OGRAJA						KRAJ NA VIPAVSKEM SVETOVNA VELESILA			SIGMUND FREUD	MOSTIČEK	KOPALNA BANJA
SKUPINA TREH						PRIVATNIK					
				MESTO V ZAHODNI ROMUNJI							
DOMAČA MOLZNA ŽIVAL											
GROBO ORIENT. SUKNO									VDOR		

Izrebrani reševalci triindvajsete nagradne križanke so: **Peter Ilešič**, Črni Vrh nad Idrijo 86, 5274 Črni Vrh, **Joško Klavžar**, Zakriž 16a, 5282 Cerkno in **Tina Velikanje**, Mrakova 58, 5280 Idrija.

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Pošta: _____

Pravilne rešitve pošljite do
15. marca 2005 na naslov:

FMR MEDIA, Arkova 43, 5280 Idrija
s pripisom "Nagradna križanka"

Izrebrali bomo tri nagrajence, ki bodo prejeli praktične nagrade.

Na Upravni enoti Idrinja obravnavajo prvi primer zanimanja tujcev za nakup nepremičnin. Poslovneža iz Združenega kraljestva sta vrgla oči na zapuščeno bajtarijo v dolini potoka Sevnica med Jagrščami in Šebreljami na Cerkljanskem. Ministrstvo za notranje zadeve jima je že izdalo posebni matični številki, katerih pridobitev je po zakonu prvi pogoj za izvedbo nakupa. Kako sta britanska poslovneža odkrila ta odmaknjeni konec Cerkljanske, nam ni uspelo izvedeti, gotovo pa te kraje dobro poznata prek poslovnih stikov z eno izmed treh gospodarskih družb, le da ni znano, ali z Eto, Hidrio ali Kolektorjem.

Florografiranje, cepljenje psov, registracija traktorjev in motornih koles v sleherni vasi ter najnovejše fotografiranje članov zelene bratovščine za nove lovske izkaznice so si na las podobni. Z izjemo volitev je fotografiranje lovcev v novjšem času zanesljivo skupaj spravilo največ ljudi pri nas. Pri tem opravilu smo jih približno na sredini vseslovenskega poziranja zalotili na našem koncu, ki se lahko pohvali z zelo številčno zeleno bratovščino, saj ta glede na število prebivalcev krepko presega državno povprečje. Od 22.500 lovcev, jih je v lovskih družinah na Idrijskem in Cerkljanskem več kot 400. Eden od čakajočih pozerjev je pikro pripomnil, da si utegne oblast še kaj izmisliti, na primer skupno spoved za večji praznik, da bi jih odrešili lovskih laži.

Eni so pa zares naivni in se dajo presenetiti sredi koledarske zime. Ker so menili, da je mraz za letos že popustil, so seveda ostali brez drv. še dobro, da ima vsak meščan na deželi kakšnega sorodnika s polno drvarnico.

85-letnemu Ivanu Bevku z Mestnega trga v Idriji je pred petdesetimi leti zasajena jabolana na ranču pri Polancu obrodila kot še nikoli. Vojaško pedantni Bevk je naštel 22 gajb jabolk in prav toliko vreč, eno gajbo pa so jih pobrali še po tleh. Skupaj je sevka dala več kot 800 kilogramov jabolk in če gre verjeti Bevkovemu sosedu Juriju Bavdažu, ki ni samo dober poznavalec idrijske čipke, bi bil tudi to lahko slovenski rekord. Nekje je namreč slišal, da je doslej pri nas na eni jabolani zraslo največ 400 kilogramov jabolk.

Kaj, če bi ga zapadlo toliko kot marca lani, kdo vse bi jim ga moral pomagati kidati? Toda šef edine bencinske črpalke v Idriji je s prav določenim namenom povabil prečastitega. Po njegovem mnenju bo tako morda vsaj pri onih zgoraj izprosil ureditev drevoreda v Vojkovi ulici. Mimo farne cerkve je šlo ob pomoči Komunale, kako pa ob državni cesti?

BRUS

TRANSPORT

BRUS d. o. o., Srednja Kanomlja 21 a, 5281 Spodnja Idrija

Tel.: (05) 37 25 200, Fax: (05) 37 42 409

